

Kotimaisten kielten keskus



Tilinpäätös
2012

Sisällys

1. Toimintakertomus 3
 - 1.1 Johdon katsaus 3
 - 1.2 Vaikuttavuus 5
 - 1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus 5
 - 1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus 6
 - 1.3 Toiminnallinen tehokkuus 6
 - 1.3.1 Toiminnan tuottavuus 6
 - 1.3.2 Toiminnan taloudellisuus 6
 - 1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 7
 - 1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus 8
 - 1.4 Tuotokset ja laadunhallinta 9
 - 1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 9
 - 1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu 12
 - 1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen 19
 - 1.6 Tilinpäätösanalyysi 20
 - 1.6.1 Rahoituksen rakenne 20
 - 1.6.2 Talousarvion toteutuminen 20
 - 1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma 20
 - 1.6.4 Tase 20
 - 1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma 21
 - 1.8 Arviointien tulokset 22
 - 1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä 22
2. Talousarvion toteutumalaskelma 23
3. Tuotto- ja kululaskelma 24
4. Tase 25
5. Liitetiedot 25
6. Allekirjoitus 26

Julkaisut 2012

Kotimaisten kielten keskus 2013

Toimitus Pirkko Nuolijärvi, Ritva Paananen ja Sirkka Rautoja
Julkaisuluettelo Anna-Liisa Kristiansson
Kannen kuva Sirkka Rautoja

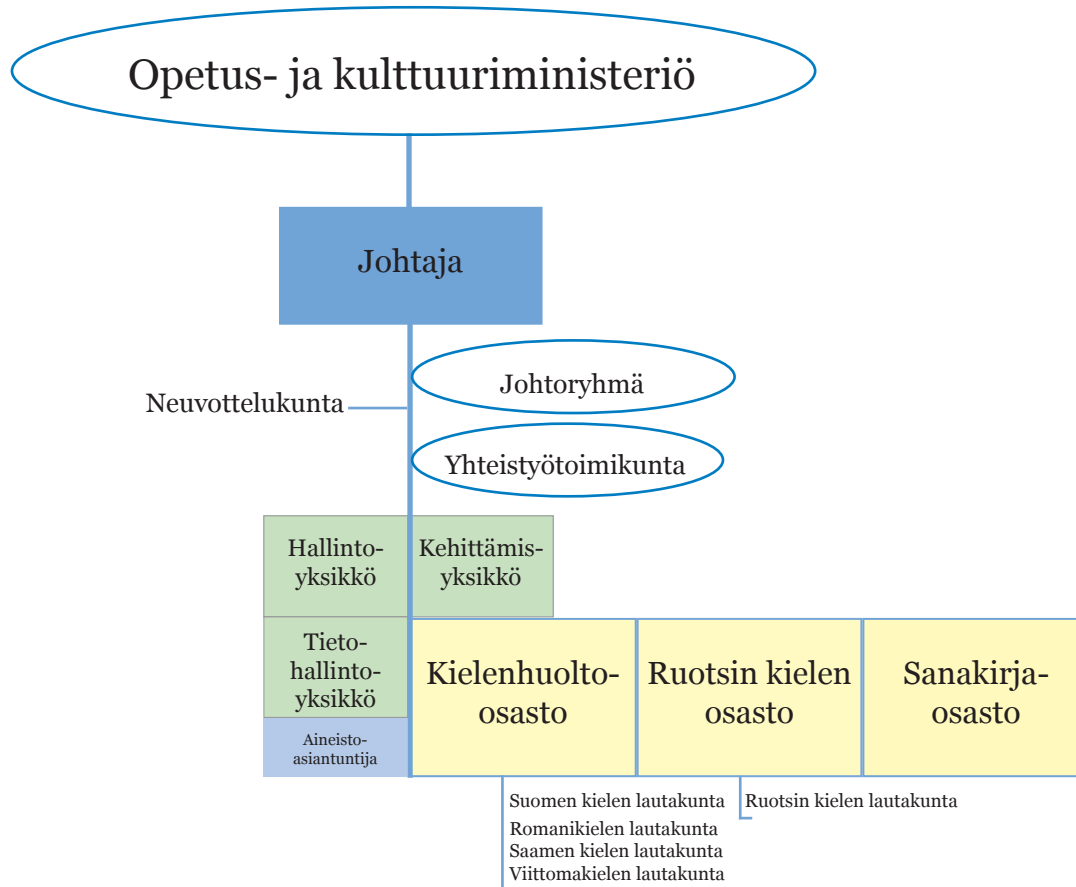
1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Tulossopimuksen (2012) mukaan: Kotimaisten kielten keskus on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla toimiva asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka lakisääteisenä tehtävänä on kielenhuolto. Kotimaisten kielten keskukselta annetun lain (1403/2011) mukaisesti Kotuksen tehtävät ovat suomen ja ruotsin kielten huolto, neuvonta ja sanakirjatyö sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyöhön liittyvä tutkimus. Keskuksen tehtävänä on lisäksi koordinoida saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen huoltoa.

Laki Kotimaisten kielten keskukselta (1403/2011) hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa 2011, samoin valmistui Kotusta koskeva asetus (1566/2011). Kotuksen nimi muuttui vuoden 2012 alusta lähtien Kotimaisten kielten keskuksesi, ruotsiksi Institutet för de inhemska språken. Aiemmin tehtyjen päätösten mukaan 11 henkilötyövuotta siirrettiin vuoden 2012 alussa yliopistoihin ja kirjaston suomalais-ugrilainen kokoelma Helsingin yliopiston kirjastoon. Henkilöstön siirrot kohdistuivat erityisesti vähemmistökielten tutkimukseen ja huoltoon sekä suomen ja suomalais-ugrialaisten kielten perustutkimukseen.

Kotuksen strategia päivitettiin uuden lain hengen mukaiseksi vuoden 2012 alussa. Niin ikään vuoden alussa tuli voimaan uusi organisaatio, yhteistoimintasopimus ja työjärjestys. Uudessa organisaatiossa osastoja ja yksiköitä ovat kielenhuolto-osasto, sanakirjaosasto, ruotsin kielen osasto, hallintoyksikkö, kehittämissyksikkö ja tietohallintoyksikkö. Tutkimus integroitiin kielenhuollon ja sanakirjatyön yhteyteen, ja aineistotyö liitettiin kiinteämmin muun toiminnan yhteyteen. Kielipoliittista työtä koordinoi kielipolitiikan asiantuntija, jonka tehtäviin kuuluu saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakuntien toiminnan käytännön järjestelyt. Tukitoiminnot organisoitiin omiksi yksiköikseen.



Kuvio 1. Kotimaisten kielten keskuksen organisaatio 2012.

Kotuksen taloussääntö uudistettiin perusteellisesti, ja OKM:n linjausten mukaan laadittiin oma matkustussääntö. Tasa-arvosuunnitelma päivitettiin ja valtiovarainministeriön ohjeiden mukaan laadittiin energiatehokkuussuunnitelma. Puhelinjärjestelmä uusittiin niin ikään valtionhallinnon ohjeistuksen mukaan. Lisäksi vuonna 2012 oli meneillään lukuisia koko Kotusta koskevia kehittämishankkeita. Tietoturvan kehittämistä jatkettiin. Viestintäsuunnitelman valmistelu aloitettiin. Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan liittyvästä ydintoimintoanalyysistä Kotus laati muistion ja Kotuksen henkilöstö siihen liittyvän kannanoton.

Kotus käynnisti syksyllä tilojen vähentämistä koskevat neuvottelut Senaatti-kiinteistöjen kanssa, ja Kotus siirtyi entistä pienempiin toimitiloihin Vuorikatu 24:ssä. Uusi toimitiloja koskeva vuokrasopimus tuli voimaan 1.2.2013. Syksyllä 2011 Vuorikatu 24:n tiloissa aloitettu sisäilman parantamiseksi tähtäävä remontti saatiin päätökseen huhtikuussa, mutta uudelleen ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi jouduttiin syksyllä jälleen remontoimaan osa tiloista. Remontti on jatkunut vuoden 2013 puolelle. Kotuslaiset ovat tehneet työtään korjaustöiden keskellä, mikä on haitannut toimintaa.

Säästötoimista ja lukuisista muutoksista huolimatta on kuitenkin kyetty saavuttamaan hyviä tuloksia kaikilla toiminnan alueilla, koska henkilöstön sitoutuneisuus työhön on edelleen vahva. Toiminnan tuloksellisuutta on seurattu kolmella tulosalueella, jotka ovat kielenhuolto ja tutkimus, sanakirjatyö ja aineistot. Julkaisujen määrä oli suurempi kuin tavoitteeksi oli asetettu, ja sivumäärät ylittivät kirkkaasti asetetun tavoitteen. Huomattavan suuri sivumäärä selittyy sillä, että vuoden aikana julkaistiin useita laajoja teoksia. Sanakirjat verkkoon -hanke, joka on Kotuksen merkittävin sisältötyötä koskeva kehittämishanke, eteni suunnitelmien mukaan, ja ensimmäiset tulokset ovat nähtävillä Kotuksen verkkopalvelussa. Kehitystyötä sähköisten aineistojen käytettävyyden parantamiseksi tehtiin pääosin ulkopuolisen rahoituksen turvin ja yhteistyön avulla etsittiin tapoja edistää tätä toimintaa. Esitelmiä ja muita asiantuntijatehtäviä oli henkilöstön vähenemisen vuoksi pienempi määrä kuin tavoitteeksi oli asetettu. Yhteistyö median kanssa oli entiseen tapaan kiinteää ja runsasta.

Viime vuosina Kotuksesta on jouduttu vähentämään enemmän henkilötyövuosia kuin tuottavuusohjelma olisi edellyttänyt. Henkilöstön määrä on vuoteen 2006 verrattuna vähentynyt kolmanneksen, 112 henkilötyövuodesta 76,1 henkilötyövuoteen (vuonna 2011 87,3 henkilötyövuotta). Pieni Kotus on siten tehnyt enemmän kuin osansa valtion menojen vähentämiseksi ja sopeuttanut toimintaansa. Pitkästä aikaa pystyttiin syksyllä 2012 rekrytoimaan kolme uutta työntekijää, yksi nimistönhuoltoon, kaksi sanakirjatyöhön. Tulevaisuus näyttää siten hivenerä valoisammalta. Työn jatkuvuuden kannalta onkin elintärkeää, että Kotukseen saadaan uusia työntekijöitä. Kotuslaisten eläkkeellesiirtymisikä on jatkuvasti korkea, vuonna 2012 keskimäärin 67 vuotta. Kotus on kiinnittänyt huomiota työntekijöiden jaksamiseen, mm. ottamalla käyttöön varhaisen tuen mallin, ja tukee eri tavoin henkisen ja fyysisen kunnon ylläpitoa.

Kaikkiaan vuodelle 2012 oli jälleen leimallista sekä sitoutuminen työhön että sopeutuminen uusiin vaatimuksiin ja vähennyksiin. Vaikka siirrot yliopistoihin ja toiminnan uudelleenorganisointi sekä monet kehittämishankkeet vaativat paljon, Kotus on selvinnyt niistä ja katsoo tulevaisuuteen luottavasti.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Kotuksen tulossopimus 2012:

Kotuksen toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden asemasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä näin osaltaan luoda edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa.

Kotus edistää kielen asiantuntijana toimialaansa kuuluvien kielten hyvää ja selkeää käyttöä yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että suomi ja ruotsi tulevaisuudessakin ovat aktiivisessa käytössä yhteiskunnan kaikilla aloilla. Kotus tukee osaltaan muunkielisten Suomessa asuvien suomen ja ruotsin kielen käyttöä. Kotus tukee toiminnallaan saamen kielten, Suomen viittomakielten ja romanikielen aseman vahvistamista.

Kotuksen rooli kielen asiantuntijana on vahva. Ulkopuolisista asiantuntijoista koostuvat kielilautakunnat, neuvottelukunta ja lehtien toimitusneuvostot edustavat keskeisiä sidosryhmiä. Kotuksen asiantuntemusta hyödynnetään tiedehallinnossa, tieteellisissä asiantuntijatehtävissä, lukuisissa elimissä ja työryhmissä sekä mediassa. Suomen ja ruotsin asemaa ja ylipäätään äidinkielten asemaa on pidetty esillä kansallisissa työryhmissä, pohjoismaisessa yhteistyössä ja Euroopan kielentutkimuslaitosten verkostossa EFNILissä. Tiivistä yhteistyötä on tehty valtionhallinnon, erityisesti oikeusministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa, sekä Kuntaliiton ja Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran kanssa. Nimistönhuollossa osallistuttiin aktiivisesti YK:n paikannimityöhön, ja EU:n kieliasioissa toimittiin yhteistyössä ministeriöiden ja EU-elinten kanssa. Suomen ja ruotsin kielen huollon suosituksia ja kielitietoutta tarjottiin yhä enemmän Kotuksen verkkopalvelussa, ja tätä suuntausta vahvistetaan entisestään tulevana vuosina. Myös yhteistyö muistiorganisaatioiden, yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa on jatkunut tiiviisti. Kotus on mukana Finnish Language Resource Consortium (Fin-Clarín) -hankkeessa, joka on hyväksytty yhdeksi kansainvälisesti merkittäväksi suomalaiseksi tutkimusinfrastruktuuriksi, ja opetus- ja kulttuuriministeriön Kansallinen digitaalinen kirjasto (KDK) -hankkeessa.

Kotus on määrätietoisesti lisännyt tunnettuuttaan. Kotuksen näkyvyyden vahvistamisessa tärkeitä foorumeita ovat olleet Kotuksen lehdet *Kielikello*, *Språkbruk* ja *Hiidenkivi* sekä verkkopalvelu. Verkkopalvelun ja Kotuksen lehtien merkitys tunnettuuden lisääjänä korostuu entisestään, kun *Hiidenkiven* julkaiseminen lakkasi vuoden 2012 lopussa. Parhaiten työn tunnettuutta lisäävät laadukkaat julkaisut sekä muu toiminta tiedeyhteisössä ja erilaisissa asiantuntijatehtävissä. *Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaan* ja *Kielitoimiston sanakirjan* jatkuva hyvä vastaanotto osoittaa, että tällaisia teoksia tarvitaan ja että ne palvelevat monenlaisia käyttäjiä. Puhelinneuvonnan ja koulutuksen avulla tavoitetaan monia kielenkäyttäjryhmiä. Myös ruotsin kielen huollon vaikutuskanavat ovat laajat, ja yhteistyö valtion ja kuntien elinten, lehdistön ja koulumaailman kanssa oli tiivistä. Kotuksen työn tunnettuutta edistää se, että sillä on suorat yhteydet suureen yleisöön, yliopistoihin ja viranomaisiin. Silti näkyvyyttä on yhä parannettava, ja huomio on kohdistettava erityisesti siihen, että myös nuoret sukupolvet ja erilaiset oppilaitokset löytävät Kotuksen palvelujen ja merkittävien aineistojen äärelle.

Kotus pyrkii kehittämään palautejärjestelmäänsä ja löytämään parhaat mahdolliset tavat lähestyä eri asiakasryhmiä. Vuonna 2012 tehtiin Kotuksen sivustosta käyttäjäkysely, jonka tuloksena oli erittäin hyvä kokonaisarvio, kehitettävää on nimenomaan sivuston organisoinnissa. Google Analyticsin mukaan Kotuksen verkkosivuilla oli vuoden aikana 604 041 kävijää (2011: 513 459) ja 903 885 käyntiä (2011: 782 000). Suuri osa kävijöistä vieraili nimenomaan kielen- ja nimistönhuollon sivuilla.

Kotus on erittäin tietoinen yhteiskunnallisesta tehtävästään. Keskeisiä tehtäviä on osoittaa, että suomeksi ja ruotsiksi julkaiseminen on kaikilla aloilla tärkeä yhteiskunnallisen vaikuttamisen muoto. Kotuksen vaikutus on usein välillistä ja monien tekijöiden summa, ja siksi sen toiminnan vaikutusta esimerkiksi kirjoittamisen tasoon tai kielitietoisuuteen on vaikea arvioida. Hallinnossa ja julkisten palvelujen alalla on alettu tehdä ja yleisemmin vaatia juuri sellaista kehitystyötä, jota Kotus on pitkään voimakkaasti ajanut. Tämän työn tuloksia on esimerkiksi virkakielityöryhmän perustaminen, jota valmisteltiin kertomusvuonna yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tiedottamista ja vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa on syytä kehittää määrätietoisesti, jotta kieliyhteisömme saavat Kotuksen työstä kaiken mahdollisen hyödyn.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kotuksella ei ole siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Kotuksen toiminnan tuottavuudelle ei ole tulossopimuksessa esitetty tavoitetta. Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain. Tehokkuutta voidaan seurata vain kokonaismenojen ja henkilötyövuosien avulla.

Taulukossa 3 on esitetty opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat. Kotus saavutti tavoitteet varsin hyvin, kun ottaa huomioon tuottavuustoimet ja 11,2 henkilötyövuoden vähennyksen verrattuna edelliseen vuoteen. Tuottavuus parani kertomusvuonna julkaisujen sivumäärissä, sanakirja-artikkeleissa ja sähköisissä aineistoissa. Sen sijaan esitelmiä ja muita asiantuntijatehtäviä sekä kielenhuollon neuvontaa oli jonkin verran vähemmän kuin tavoitteeksi oli asetettu. Neuvonnan väheneminen johtuu lähinnä siitä, että verkkopalvelussa tarjotaan enemmän ohjeita ja suosituksia kuin aiemmin, joten yksilöllisen neuvonnan tarve on vähentynyt.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Kotuksen toiminnan taloudellisuudelle ei ole tulossopimuksessa asetettu tavoitetta. Tilinpäätöskannanotossa 15.6.2012 opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, ettei Kotuksen ole tarkoituksenmukaista toteuttaa erillistä järjestelmää, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain, koska Kotus on siirtymässä asiakkaaksi Kieku-hankkeeseen.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Liiketaloudellisen toiminnan tulot olivat 433 007 euroa. Ne koostuivat pääosin kirjojen myynti- ja rojaltituloista sekä kielenhuollon maksullisesta toiminnasta. Tuotot paranivat edelliseen vuoteen verrattuna 51 214 euroa. Kokonaiskustannukset puolestaan laskivat lähes 80 000 euroa. Kustannusvastaavuus parani 26 prosenttiyksikköä. Tulossopimuksessa ei ole asetettu tulostavoitetta maksulliselle toiminnalle, mutta sen sijaan tilinpäätöskannanotossa mainitaan, että Kotuksen tulee saavuttaa vähintään täysi kustannusvastaavuus liiketaloudellisessa toiminnassaan. Tavoite saavutettiin ja ylitettiin yhdellä prosenttiyksiköllä. Kokonaiskustannusten säästöä saavutettiin lähinnä vuokratilakustannusten osalta, kun tiloja tiivistettiin ja tilakustannustietoja kohdistettiin tarkemmin. Kotus otti käyttöön hallinnontilahlallintaohjelmiston (HTH), jonka avulla tilakustannukset voidaan kohdistaa vastuualueittain. Lisäksi henkilöstökustannuksia pienennettiin maksullisen toiminnan henkilöstösiirroilla. Tulot paranivat erityisesti kielenhuollon koulutuksien osalta. Paremmat tulot saavutettiin lähinnä pitkäjänteisen markkinoinnin avulla sekä koulutuksien tehokkaammalla organisoinnilla. Kertomusvuotta edeltäneenä vuonna toteutettiin valtionhallinnon kielenhuoltokysely, jonka ansiosta valtionhallinto tilasi kurseja entistä enemmän.

Kotukselle ei kertynyt vuonna 2012 maksuperustelaim mukaisia julkisoikeudellisia suoritteita lainkaan. Vuodelle 2013 ei aseteta tavoitetta, koska kirjaston suomalais-ugrilaisen kokoelman siirryttyä Helsingin yliopiston kirjastoon ei kaukolainoja enää anneta eikä siten ole tarpeen periiä kyseisiä suoritteita.

Taulukko 1. Kustannusvastaavuuslaskelma maksullisesta palvelutoiminnasta.

| | 2012 Toteutuma | 2011 | 2010 | 2013 Tavoite |
|--|-------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| TUOTOT | | | | |
| Maksullinen toiminnan tuotot | | | | |
| Maksullisen toiminnan myyntituotot | 413 473 | 361 204 | 460 028 | 429 500 |
| Maksullisen toiminnan muut tuotot | 19 534 | 20 590 | 8 650 | 10 000 |
| Tuotot yhteensä | 433 007 | 381 794 | 468 678 | 439 500 |
| KOKONAISKUSTANNUKSET | | | | |
| Erilliskustannukset | | | | |
| Aineet, tarvikkeet, tavarat | 698 | 412 | 429 | 730 |
| Henkilöstökustannukset | 289 456 | 336 231 | 429 413 | 292 000 |
| Vuokrat | 2 880 | 26 688 | | 2 880 |
| Palvelujen ostot | 10 091 | 6 123 | 3 136 | 10 255 |
| Muut erilliskustannukset | 515 | 562 | | 550 |
| Erilliskustannukset yhteensä | 303 640 | 370 016 | 432 978 | 306 415 |
| Osuus yhteiskustannuksista | | | | |
| Tukitoimintojen kustannukset | 44 822 | 50 041 | 51 632 | 43 600 |
| Muut yhteiskustannukset | 79 752 | 87 809 | 95 292 | 67 100 |
| Osuus yhteiskustannuksista yhteensä | 124 574 | 137 850 | 146 924 | 110 700 |
| Kokonaiskustannukset yhteensä | 428 214 | 507 867 | 579 902 | 417 115 |
| KUSTANNUSVASTAAVUUS | 4 793 | -126 073 | -111 224 | 22 385 |
| Kustannusvastaavuus, % | 101 | 75 | 81 | 105 |

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteiseksi toiminnaksi kertomusvuonna luettiin Sanakirjat verkkoon -hanke ja Maahanmuuttajasanakirjahanke, CIMOn rahoittama virkamiesvaihto, korkeakouluharjoittelijat, *Ordbok över Finlands svenska folk mål* -hanke, Svenskan i Finland -hanke, Koneen Säätiön apurahatutkijoiden yleiskuluosuus sekä lahjoitukset Hugo Bergroth-sällskapetilta oppikirjojen kielen tarkistustyöhön, Suomen tiedekustantajien liitolta kirjamesujen järjestämiseen, Etelä-Savon maakuntaliitolta ja Savon säätiöltä *Savon maantarkastusluettelon* julkaisemiseen ja painamiseen.

Yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole vuotta 2012 koskevassa tulossopimuksessa asetettu tulostavoitteita. Yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaistuotot laskivat noin 10 prosenttiyksikköä ja kustannusvastaavuusprosentti laski 14 prosenttia edellisestä vuodesta.

Kaikki yhteisrahoitteinen toiminta on tukenut Kotuksen ydintoimintoja ja vahvistanut niitä. OKM:n erillisrahoituksella on edistetty Sanakirjat verkkoon -hanketta ja Maahanmuuttajasanakirjahanke. Koneen Säätiön rahoitus on vahvistanut *Vanhan kirjasuomen sanakirjan* ja *Suomen murteiden sanakirjan* toimitustyötä. Etelä-Savon maakuntaliitolta sekä Savon säätiöltä saatu tuki *Savon maantarkastusluettelon* julkaisemiseen ja painamiseen on edistänyt nimistönhuoltoa ja -tutkimusta. Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran rahoitus *Ordbok över Finlands svenska folk mål* -hankkeelle on vahvistanut Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan sähköistämistyötä ja Svenskan i Finland -hanke suomenruotsin kielenhuoltoon liittyvää tutkimusta. Hugo Bergroth-sällskapetin myöntämä rahoitus kielentarkistukseen on tukenut ruotsinkielisten oppikirjatekstien laadukkuuden takaamista. CIMOn rahoittama virkamiesvaihto ja korkeakouluharjoittelijoiden yliopistoilta saama tuki on vahvistanut Kotuksen verkostoitumista yliopistojen kanssa ja Suomen tiedekustantajien liitolta saatu tuki kirjamesujen järjestämiseen Kotuksen tunnettuuden lisäämistä.

Taulukko 2. Kustannusvastaavuuslaskelma yhteisrahoitteisesta toiminnasta.

| | 2012 Toteutuma | 2011 | 2010 | 2013 Tavoite |
|--|-------------------|----------------|----------------|-----------------|
| Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot | | | | |
| Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus | 104 542 | 211 249 | 409 576 | 270 000 |
| Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus | 228 787 | 160 728 | 75 153 | 188 000 |
| Tuotot yhteensä | 333 329 | 371 977 | 484 729 | 458 000 |
| Kustannukset | | | | |
| Erilliskustannukset | | | | |
| Aineet, tarvikkeet | 3 885 | 2 342 | 5 374 | 2 300 |
| Henkilöstökustannukset | 294 578 | 293 516 | 433 254 | 300 000 |
| Vuokrat | 1 024 | 0 | 20 883 | 0 |
| Palvelujen ostot | 11 964 | 10 310 | 50 643 | 10 000 |
| Muut erilliskustannukset | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Erilliskustannukset yhteensä | 311 452 | 306 168 | 510 154 | 312 300 |
| Osuus yhteiskustannuksista | | | | |
| Henkilöstökustannukset | 12 091 | 22 663 | 0 | 22 000 |
| Palvelujen ostot | 0 | 203 | 0 | 200 |
| Tukitoimintojen kustannukset | 60 931 | 46 696 | 74 292 | 46 000 |
| Muut yhteiskustannukset | 117 965 | 90 965 | 127 058 | 90 000 |
| Osuus yhteiskustannuksista yhteensä | 190 987 | 160 527 | 201 349 | 158 200 |
| Kokonaiskustannukset yhteensä | 502 439 | 466 695 | 711 503 | 470 500 |
| OMARAHOITUSOSUUS | -169 110 | -94 718 | -226 774 | -12 500 |
| Omarahoitusosuus, % | 34 | 20 | 32 | 3 |
| Kustannusvastaavuus, % | 66 | 80 | 68 | 97 |

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan tuloksellisuutta seurataan kielenhuollon, kieliaineistojen ja sanakirjojen tulosalueilla. Tuotoksia mitataan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovituin indikaattorein. Toteumalukuihin sisältyvät sekä suomen että ruotsin kielen tulokset.

Kielenhuollon tulosalue sisältää kielineuvonnan ja kielenkäytön opetuksen lisäksi kaikki Kotuksen tieteellisiä ja yleistajuisia julkaisuja, esitelmää ja asiantuntijatehtäviä koskevat tulokset. Julkaisujen määrä ja sivumäärä ovat suurempia kuin tavoitteeksi asetettiin. Sivumäärän runsautta selittää erityisesti muutaman laajan teoksen ilmestyminen: tekstilajihankkeesta ilmestyi sekä laaja painettu *Genreanalyysi*-teos että sähköinen julkaisu. Esitelmien, asiantuntijatehtävien sekä kielenkäytön opetuksen määrä on jonkin verran laskenut, mitä selittää henkilöstön väheneminen. Kielenhuollossa kielineuvonnan vastausten määrä on selvästi pienempi kuin asetettu tavoite, mikä johtuu osittain siitä, että *Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas* on levinnyt laajalle ja Kotuksen verkkopalvelussa on yhä enemmän ohjeita tavallisimpiin kielikysymyksiin.

Tietopalvelun ja sähköisten aineistojen toteuma on tavoitteen mukainen.

Sanakirja-artikkeleiden määrä on tavoitteeseen verrattuna kaksinkertainen. Kertomusvuonna ilmestyi *Kielitoimiston sanakirja* sekä sähköisenä että painettuna ja ensimmäinen jakso *Suomen murteiden sanakirjasta* verkossa.

Vuoden 2012 tuloksissa näkyy se, että Kotuksen henkilöstön määrä on selvästi vähentynyt, ja siksi kaikilta osin ei ole ylletty tavoitteeseen.

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 3. Kotuksen indikaattorit 2012.

| | Tavoite 2012 | Toteutuma 2012 | Htv 2012 |
|--|-------------------------|---------------------------|---------------------|
| Kielenhuolto | | | 25,2 |
| (sis. kaikkien esitelmät, asiantuntijatehtävät ja muut kuin sanakirjajulkaisut) | | | |
| Julkaisut, kpl | 360 | 374 | |
| Julkaisut, sivua | 5 000 | 6 446 | |
| Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl | 400 | 346 | |
| Kielenkäytön opetus, tuntia | 1 800 | 1 176 | |
| Kielineuvonta, vastauksia, kpl | 9 000 | 6 786 | |
| Kieliaineistot | | | 10 |
| Tietopalvelutehtävät, kpl | 1 500 | 1 419 | |
| Sähköiset aineistot | 43 000 | 43 099 | |
| Sanakirjat | | | 20 |
| Sana-artikkeleita, kpl | 110 000 | 205 000 | |
| – Painetut sanakirjat, sivua | | 2 232 | |
| – Sähköiset sanakirjat sivuina | | 2 438 | |
| Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen | | | |
| Henkilötyövuodet, htv | 88,8 | 76,1 | |
| Työtyytyväisyys | – | – | |
| Sairauspäivät, lkm/htv | 8 | 4,9 | |
| <hr/> | | | |
| Tulosalueiden henkilötyövuosimäärä vuonna 2012 | | | 55,2 |
| Johdon, hallinnon, tietohallinnon ja kehittämissyksikön henkilötyövuosimäärä vuonna 2012 (sisältää myös mm. kiinteistöön, suojeluun ja turvallisuuteen liittyvät tehtävät) | | | 20,9 |
| Koko henkilötyövuosimäärä vuonna 2012 | | | 76,1 |

Taulukko 4. Suomen ja ruotsin kielen neuvonta 2010–2012.

| | 2010 | 2011 | 2012 |
|------------------------|--------------|--------------|--------------|
| Neuvontapalvelut | | | |
| Puhelinvastauksia | 7 467 | 6 848 | 4 968 |
| Kirjallisia vastauksia | 1 489 | 1 745 | 1 818 |
| Yhteensä | 8 956 | 8 593 | 6 786 |

Taulukko 5. Kielenkäytön opetus ja tekstinhoito 2010–2012, opetustunteja.

| | 2010 | 2011 | 2012 |
|---|--------------|--------------|--------------|
| Koulutus ja tekstipalvelut | | | |
| Koulutusjaksojen kurssit | 359 | 384 | 396 |
| Tiedotusvälineiden kielenhuolto-projektit | 447 | 103 | 180 |
| Muu koulutus | 66 | 126 | 173 |
| Tekstinhoito | 837 | 551 | 427 |
| Yhteensä | 1 709 | 1 164 | 1 176 |

Taulukko 6. Esitelmät ja asiantuntijatehtävät 2010–2012.

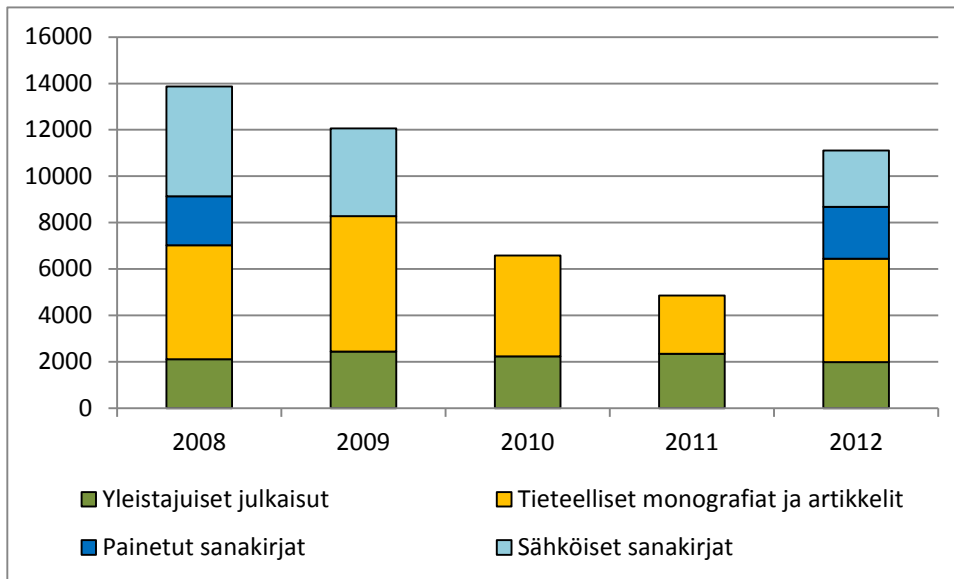
| | 2010 | 2011 | 2012 |
|--|------------|------------|------------|
| Esitelmät ja asiantuntijatehtävät | | | |
| Esiintymisiä viestimissä | 190 | 154 | 144 |
| Esitelmät | 163 | 135 | 87 |
| Asiantuntijatehtävät (jäsenyydet, lausunnot ym.) | 199 | 205 | 113 |
| Yhteensä | 552 | 494 | 344 |

Taulukko 7. Tieteelliset julkaisut 2010–2012.

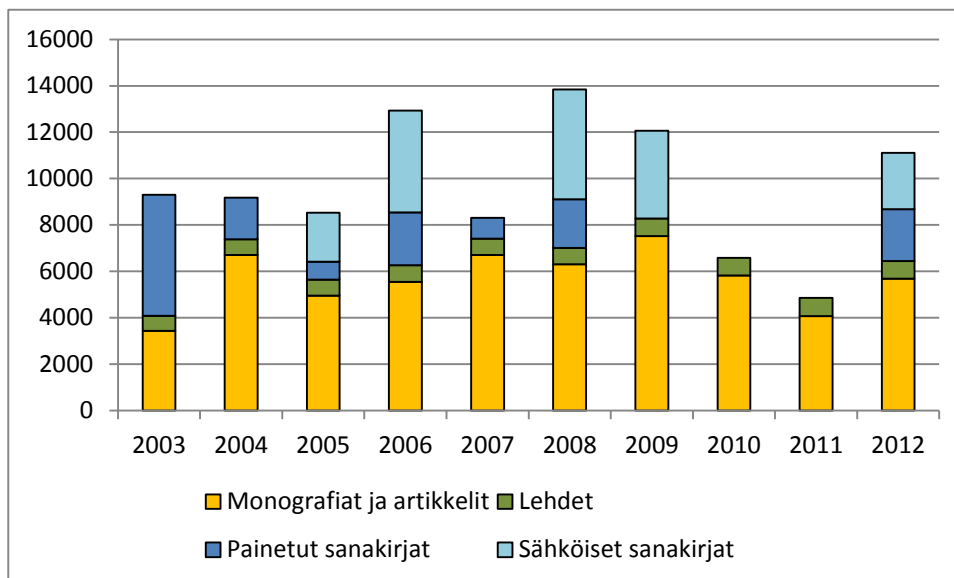
| | 2010 | | 2011 | | 2012 | |
|---------------------------------------|-----------|--------------|-----------|--------------|-----------|--------------|
| | kpl | sivuja | kpl | sivuja | kpl | sivuja |
| Sanakirjat ja kielikartastot | 1 | 486 | – | – | 3 | 4 670 |
| Muut monografiat | 16 | 2 052 | 8 | 1 175 | 6 | 1 912 |
| Toimitetut artikkelikokoelmat | 2 | 593 | 2 | 484 | 5 | 1 126 |
| Aineistojulkaisut | 1 | 432 | 1 | 405 | 1 | 996 |
| Tieteelliset artikkelit ja katsaukset | 47 | 718 | 36 | 412 | 38 | 411 |
| Arvostelut | 8 | 70 | 5 | 32 | 1 | 7 |
| Yhteensä | 75 | 4 351 | 52 | 2 508 | 54 | 9 122 |

Taulukko 8. Yleistajuiset julkaisut 2010–2012.

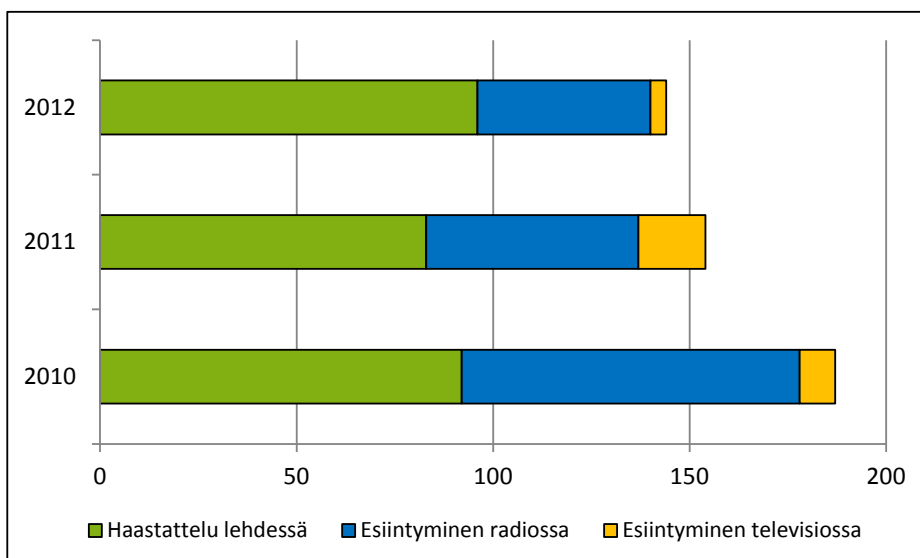
| | 2010 | | 2011 | | 2012 | |
|--------------------------------------|------------|--------------|------------|--------------|------------|--------------|
| | kpl | sivuja | kpl | sivuja | kpl | sivuja |
| Julkaisut ja artikkelit | 157 | 658 | 173 | 1 164 | 157 | 927 |
| Kotuksen lehdet | 3 | 766 | 3 | 782 | 3 | 764 |
| Säännölliset palstat lehdistössä | 55 | 55 | 49 | 49 | 37 | 37 |
| Verkojulkaisut Kotuksen sivuilla | 3 | 497 | 2 | 65 | 1 | 125 |
| Kielipalstat Kotuksen verkkosivuilla | 51 | 51 | 53 | 53 | 34 | 34 |
| Kotus-blogit | 173 | 173 | 204 | 204 | 77 | 77 |
| Arvostelut | 20 | 38 | 20 | 36 | 14 | 30 |
| Yhteensä | 462 | 2 238 | 504 | 2 353 | 323 | 1 994 |



Kuvio 2. Tieteellisten ja yleistajuisten julkaisujen sivumäärät 2008–2012.



Kuvio 3. Kotuksen julkaisujen sivumäärät 2003–2012.



Kuvio 4. Kotuksen medianäkyvyys 2010–2012, esiintymiskertoja.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Sanakirjatyo

Kotuksen tulossopimus 2012:

Kotus on leksikografian keskeinen asiantuntija, joka julkaisee laadukkaita nykykieltä kuvaavia sanakirjoja ja tuottaa kieli- ja kulttuuriperintöä sisältäviä murre-sanakirjoja. Sanakirjat julkaistaan pääasiassa sähköisesti verkkosanakirjoina entistä laajemman käyttäjäkunnan tavoittamiseksi.

Kotus pitää ajantasaisena nyky-suomen sanastoa kuvaavaa ja suosituksia antavaa Kielitoimiston sanakirjaa. Tavoitteena on, että Suomen murteiden sanakirja valmistuu vuoteen 2030 mennessä ja Suomen ruotsalaismurteiden sanakirja valmistuu vuoteen 2020 mennessä. Kotus tarjoaa vanhan kirjakielen aineistoja tutkijoille ja suurelle yleisölle sähköisessä muodossa.

Kotuksen tekeillä olevat sanakirjat kuvaavat yleiskieltä ja murteita, nykykieltä ja vanhempia kielimuotoja. Ne ovat laajuudeltaan erilaisia, osa on kerrallisia, nykykielen sanakirjat taas jatkuvasti päivitettäviä. Kehittämishankkeena käynnistetty maahanmuuttajakielten sanakirjasarja tuottaa useamman sanakirjan. Ensimmäinen kielipari on suomi–somali.

Toimintavuonna ilmestyi *Suomen murteiden verkkosanakirjan* ensimmäinen n. 5 000 uutta sana-artikkelia käsittävä jakso painosta ilmestyneiden sanakirjaniteiden jatkoksi. *Kielitoimiston sanakirja* ilmestyi sekä sähköisenä MOT-sanakirjana että kolmiosaisena painettuna sanakirjana.

Vanhan kirjasuomen sanakirjan toimittamista jatkettiin suuremman toimittajakunnan voimin Koneen Säätiön myönnettyä hankkeeseen apurahat neljälle toimittajalle. Myös *Suomen murteiden sanakirjan* toimittamista säätiö päätti edistää myöntämällä apurahan yhdelle toimittajalle. Säätiö on myöntänyt hankkeille vastaavat apurahat myös vuodelle 2013. *Ordbok över Finlands svenska folkmål* -sanakirjan toimittaminen jatkui, sanakirjan painosta ilmestyneitä osia muokattiin verkossa julkaisemista varten. Svenska litteratursällskapet i Finland on tukenut sanakirjan sähköistämistyötä.

Kielitoimiston sanakirjan ilmestyttyä kahtena versiona alettiin suunnitella suomen kielen uudissanakirjaa, joka tulee sisältämään n. 3 000 uudissanaa 1990-luvulta alkaen.

Uusi leksikografinen avaus ovat kotoutumista tukevat sekä tulkkeja ja kääntäjiä palvelevat maahanmuuttajakielten sanakirjat. Sanakirjojen n. 30 000 hakusanaa sisältävän suomenkielisen pohjan muokkaamista jatkettiin, ja aloitettiin ensimmäisen sanakirjan (suomi–somali) toimitustyöt.

Karjalan kielen verkkosanakirja on vapaasti käytettävissä verkossa. Myös suomen kielen ja saamelaiskielten etymologinen tietokanta *Alku-Älgu* on vapaasti käytettävissä verkossa.

Vuoden aikana ilmestyi muutama sanakirjatyöhön liittyvä tutkimusartikkeli alan aika-kaus- ja kokoelmajulkaisuissa sekä lukuisia yleistajuisia kirjoituksia.

Asetelma 1. Sanakirjatyo 2012.

| Tekeillä olevat sanakirjat | Työt/tulos 2012 Resurssit | Huomautuksia |
|--|--|---|
| Kielitoimiston sanakirja Jatkuvasti päivitettävä nykysuomen sanakirja, ilmestyy sekä sähköisenä että painettuna. Noin 100 000 hakusanaa. | Toimitettiin valmiiksi painetun version käsikirjoitus; testattiin Kielikoneelta saatuja sähköisen sanakirjan demoversioita. 4 htv 4,5 htkk | Uusi sähköinen versio ilmestyi 2012. Sähköinen versio kuuluu Kielikoneen MOT-sanakirjasarjaan. Päivitetty 3-osainen painettu sanakirja ilmestyi myös 2012. |
| Suomen murteiden sanakirja Kaikkien suomen murteiden sanaston kuvaus. 330 000–350 000 hakusanaa. ----- Suomen murteiden sanakirja verkossa | Kirjoitettiin <i>l-</i> ja <i>m-</i> alkuisia sanakirja-artikkeleita ja jatkettiin <i>ky-kö-</i> alkuisten artikkeleiden tarkistusta. Käsiteltiin n. 107 000 sanalippua. 7 htv 7 htkk (josta 9 htkk Koneen säätiön rahoituksella) ----- Aloitettiin 8. osan valmistelu verkkoversiota varten. Lisäksi valmisteltiin 8. osan ja jakson <i>kynteli-käävätä</i> karttoja verkkoversiota varten. 1 htv 4 htkk | 8 osaa painettu (1. osa 1985, 8. osa 2008, osassa noin 940 s.). Jatkossa verkkojulkaisu. ----- Aakkosväli <i>kus-kyntsöttää</i> ilmestyi 28.2.2012. Lähivuosina aakkosväli laajenee sekä alkupäähän (aiemmin painosta ilmestyneet osat) että eteenpäin (uusia, ennen julkaisemattomia artikkeleita). |
| Vanhan kirjasuomen sanakirja Kuvaa 1500–1700-lukujen kirjakieltä aakkosväliä <i>a-n</i> . Noin 40 000 hakusanaa. | Kirjoitettu 135 ja käsitelty 700 liuskaa. Haettu ja saatu neljä lisätoimittajaa Koneen Säätiöltä. 4 htv 6,5 htkk (joista 2 htv 11 htkk Koneen Säätiön apurahojen turvin) | 2 osaa painettu (1. osa 1985, 2. osa 1994, osassa noin 945 s.). Sanakirjan toimittaminen jatkuu Koneen Säätiön lisärahoituksella. Jatkossa verkkojulkaisu. |
| Maahanmuuttajakielten sanakirjat Noin 30 000 hakusanaa. Suomi–somali. | Laadittu kaikille sanakirjoille yhteistä hakusana-artikkelipohjaa suomenkielisine esimerkkeineen <i>h:n</i> loppuun asti. Laadittu 2 400 hakusana-artikkelia suomi–somali-sanakirjaan (tiedostot <i>a</i> ja <i>e</i>). 1 htv 9,5 htkk | Kotouttamista tukeva sekä käännös- ja tulkkaustyötä tukeva sanakirjasarja. Ensimmäinen kielipari suomi–somali. OKM:n kehittämishanke. |
| Ordbok över Finlands svenska folkhäl Kaikkien Suomen ruotsalaismurteiden sanaston kuvaus. Noin 125 000 hakusanaa. ----- Ordbok över Finlands svenska folkhäl på webben | Jatkettiin 5. osan artikkeleiden tarkistusta, 4 300 kpl. Uusia artikkeleita 120 kpl. 1 htv 8 htkk ----- Valmisteluja verkkojulkaisua varten. Rakenteen ja sisällön tarkistuksia, osat 1–4, noin 56 600 artikkelia. 2 htv 6 htkk | 7-osainen; 4 osaa valmiina (1. osa 1982, 4. osa 2007, osassa noin 620 s.). Jatkossa verkkojulkaisu. ----- Ilmestyy vuodesta 2013 alkaen. |
| Suomen kielen etymologinen seuranta (Alku) Vuoteen 2010 Saamelaiskielten sanojen alkuperä (Álgu) | Aineiston syöttö, tarkistus ja muutokset: 18 000 tallennusta. 1,5 htkk | Aloitettu 2001. Tietokanta käytettävissä Kotuksen verkkopalvelussa. Tietokantaa käytetty vuodesta 2010 lähtien ensisijaisesti suomen sanojen etymologiseen seurantaan. |
| Valmiit sanakirjat | | |
| Karjalan kielen sanakirja Varsinaiskarjalan ja aunuksen (eli livvin) sanaston kuvaus. Noin 83 000 hakusanaa. | Verkkoversion ylläpito. | 6-osainen painettu sanakirja (3 777 s.) valmistui 2005, vapaasti käytettävissä oleva Karjalan kielen verkkosanakirja 2009. |

Suomen ja ruotsin kielen huolto ja neuvonta

Kotuksen tulossopimus 2012:

Kotus toimii suomen kielen huollon ja Suomessa käytettävän ruotsin kielen huollon keskeisenä asiantuntijana ja suositusten laatijana. Kotus vaikuttaa siihen, että kieliyhteisöillä on käytössään toimiva yleiskieli, julkisten tiedotusvälineiden ja viranomaisten kielenkäyttö on asiallista ja ymmärrettävää ja virallinen nimistö asianmukaista.

Kotus tuottaa ajantasaisia ja laadukkaita julkaisuja ja palveluja, jotka vastaavat kieliyhteisön ja työssään kieltä käyttävien tarpeisiin. Kotus kehittää kielen- ja nimistöhuollon verkkosivustosta keskeisen, helposti saavutettavan lähteen niin kielenkäytön avainryhmille kuin suurelle yleisölle. Kotus tekee kielen- ja nimistöhuollon tarpeista lähtevää tutkimusta, ja seuraa sekä arvioi erityisesti hallinnon kielenkäyttöä.

Kielenhuollon tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Kotuksen tarjoaman suomen ja ruotsin kielen huollon laatuun luotetaan, ja toiminnan asema on vakaa sekä suuren yleisön että kielen asiantuntijoiden piirissä. Myös kielenhuollon palvelujen ja yleistajuisten julkaisujen määrä pysyi pääosin samalla, vakiintuneella tasolla. Palvelujen painopistettä on tarkoituksella siirretty henkilökohtaisesta neuvonnasta ohjeiden tarjoamiseen oppaissa ja verkkopalvelussa, ja tämä näkyy edelleen neuvontavastausten määrän vähenemisenä. Tieteellisten julkaisujen sivumäärä oli poikkeuksellisen suuri ja ylitti selvästi tavoitteen, sillä sanakirjojen lisäksi kertomusvuonna julkaistiin monivuotisten hankkeiden tuloksena useita laajoja monografioita ja artikkelikokoelmia.

Kielenhuollon palvelut, julkaisut ja esitelmät

Sekä suomen että ruotsin kielessä tarjottiin edelleen henkilökohtaista neuvontaa niin työelämän kirjoittajille kuin kaikille kielestä kiinnostuneille kansalaisille. Sekä suomen että ruotsin kielen henkilökohtaisen neuvonnan puhelinpäivystysaikaakaan kuitenkin supistettiin samalla kun tarjontaa verkkopalvelussa lisättiin. Organisaatiokohtaista koulutusta tarjottiin vakiintuneeseen tapaan mm. julkishallinnolle ja tiedotusvälineille. Tarkistettiin edelleen myös ruotsinkielisten oppikirjojen ja muiden tekstien kieliasua sekä Maanmittauslaitokselle peruskartan suomen-, ruotsin- ja saamenkielistä paikannimistöä. Eri tahojen kielenkäyttöön vaikutettiin myös osallistumalla työryhmien ja elinten työhön sekä antamalla lausuntoja mm. erikoisalojen sanastoista ja julkishallinnon nimistä.

Kuntaliiton kanssa yhteinen kolmivuotinen hanke *Rakt på sak* kuntien ruotsinkielisen viestinnän parantamiseksi päättyi, ja sen tuloksena julkaistiin ohjekirja *Klarspråk i kommunen – en skrivhandledning* sekä kirjoitusmalleja ja muita kieleen ja kirjoittamiseen liittyviä ohjeita Kuntaliiton verkkosivuilla. Viranomaisten kielen parantamiseksi tehtiin yhteistyötä myös valtiovarainministeriön Avoin hallinto -hankkeen kanssa ja osallistuttiin ensimmäisen kansainvälisen selkeän kielen päivän järjestämiseen yhdessä valtionhallinnon kääntäjien, Kelan ja Verohallinnon kanssa.

Ruotsinkielisten tiedotusvälineiden *Språkörat*-kielenhuoltohankkeelle annettiin jatkuvaa konsulttiapua. Kotuksen mediakielenhuoltaja toimi myös suomenruotsalaisen Mediespråksgruppenin puheenjohtajana sekä Suomen edustajana Ruotsin Mediespråksgruppenissa. Yleisradion suomen kielen huoltoa jatkettiin monivuotisessa hankkeessa mm. päivittämällä Ylen kielenhuoltosivustoa, vastaamalla kielikysymyksiin ja lähettämällä kielenhuollon uutiskirjeitä.

Kielen- ja nimistöhuollon verkkopalvelusivuille lisättiin uusia kielenkäytön ohjeita ja päivitettiin kielen- ja nimistöhuollon verkkoaineistoja. Verkkopalvelussa julkaistiin Kuukauden sana -palstaa sekä vuoden alussa ilmestyvää luetteloa edellisen vuoden uusista ja ajankohtaisista sanoista. Verkkokurssivalikoimaan lisättiin kurssi terveydenhoitoalan oikeinkirjoituksesta ja jatkettiin kouluille ja työelämän kielenkäyttäjille suunnattujen säännöllisten uutiskirjeitten julkaisemista verkossa. Valmisteltiin kielenhuollon verkkopalvelun kehittämishanketta laatimalla hankkeen esiselvitys.

Kielenhuollon tiedotuslehdissä *Kielikellossa* ja *Språkbukissa* jatkettiin kielenhuollon suositusten ja kielipoliittisten kysymysten esittelyä ja taustoittamista. Ajankohtaisia aiheita olivat mm. *Kielitoimiston sanakirjan* uudet versiot ja uudissanasto, tekstilajit kielenhuollon

näkökulmasta sekä verkkokielen ilmiöt. *Språkbruk* alkoi ilmestyä paitsi painettuna myös verkkojulkaisuna, kuten *Kielikello* vuotta aiemmin. Kielestä ja nimistöstä kirjoitettiin ja esitelmöitiin yleistajuisesti lukuisilla muillakin foorumeilla, muun muassa Kotus-blogissa sekä opettajille, kääntäjille ja valtionhallinnon asiantuntijoille suunnatuissa tilaisuuksissa ja julkaisuissa.

Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaasta julkaistiin kymmenes, uudistettu ja korjattu painos, ja lisäksi oppaan edellisen painoksen mukainen sisältö ilmestyi sähköisenä Kielikone Oy:n julkaisemassa NetMot Books -verkkoaineistossa. Jatkettiin myös monivuotista hanketta laajan yleistajuisen oppaan laatimiseksi suomen yleiskielen muoto- ja lauserakenteen vaihteluilmiöistä. *Svenska ortnamn i Finland* -oppaan uusi laitos ilmestyi verkkojulkaisuna. Opas suomenkielisistä ulkomaiden paikannimistä saatiin lähes painokuntoon, mutta julkaiseminen siirtyi seuraavaan vuoteen. Hanketta nimistönhuollon käsikirjan laatimiseksi ei voitu edistää vuoden aikana ilmenneiden muiden ajankohtaisten tehtävien vuoksi.

Kielilautakunnat

Suomen kielen lautakunta kokoontui kolme kertaa ja ruotsin kielen lautakunta viisi kertaa. Suomen kielen lautakunta käsitteli mm. normitusasioita tekeillä olevaa suomen yleiskielen opasta varten ja julkaisi kannanoton kunnanimien käytöstä kuntaliitoksissa. Ruotsin kielen lautakunta juhlisti 70-vuotista toimintaansa seminaarissa, jonka teemana oli koulun kieli ja joka toimi aloituksena ruotsin kielen huollon uudennaiselle koulumaailmaan suuntautuvalla toiminnalla. Kummankin lautakunnan kokoonpano uudistui edellisen kolmivuotiskauden päättyessä ja uuden alkaessa.

Kielenhuoltoon liittyvä tutkimus

Monivuotisen tekstilajihankkeen tuloksena ilmestyivät tekstilajitutkimuksen teoriaa ja metodeja käsittelevä laaja *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* ja sitä tukeva verkkojulkaisu *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä*, jotka on tarkoitettu apuvälineeksi niin tutkijoille ja opiskelijoille kuin opettajille, kielenhuoltajille ja muille tutkimuksen soveltajille. Jo edellisenä vuonna päättyneen *Rudimenta*-hankkeen tulokset julkaistiin teoksessa *Rudimenta linguae finnicae breviter delineata – suomen kielen varhaiskielioppi ja sen tausta* (SKS).

Kirjoitetusta suomenruotsista tehtiin tilaustutkimusta Svenska litteratursällskapetin hankkeeseen *Svenskan i Finland i dag och i går*. Suomenruotsalaisesta sanastosta ilmestyi Charlotta af Hällström-Reijosen väitöskirja *Finlandismer och språkvård från 1800-talet till i dag*.

Viranomais- ja asiointikielen tutkimuksessa jatkettiin hankkeita, joissa tutkitaan säädöskieltä ja sen ymmärrettävyyttä sekä etuus päätösten perustelemista. Jatkettiin myös artikkelikokoelman valmistelua julkisten palvelujen teksteistä ja tekstitöistä sosiaali- ja hoiva-aloilla. Kelan kanssa yhteinen tutkimus- ja kehittämishanke Kelan puhelinpalveluista valmistui, ja hankeraportin käsikirjoitus luovutettiin Kelalle.

Kansainvälinen yhteistyö

Osallistuttiin pohjoismaiseen ja kansainväliseen kielen- ja nimistönhuoltoyhteistyöhön ja kielipoliittiseen yhteistyöhön. Osallistuttiin Euroopan kielentutkimuslaitosten kielipoliittisen yhteistyöelimen EFNILin sekä YK:n paikannimiasiantuntijoiden ryhmän UNGEGNin sekä sen erityistyöryhmien ja pohjoismaisen jaoksen toimintaan. YK:n paikannimikonferenssissa New Yorkissa YK:n jäsenvaltioiden edustajille esiteltiin Kotuksen ja Maanmittauslaitoksen vuoden 2011 lopulla opetus- ja kulttuuriministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle tekemä yhteisaloite paikannimilain valmistelun käynnistämiseksi Suomessa. Osallistuttiin myös pohjoismaisen nimistöntutkijain yhteisön NORNAn henkilönimitermihankkeen työhön sekä kansainväliseen paikannimitietokantoja ja niiden suorakäyttöä käsittelevään kutsuseminaariin. Pohjoismaisessa kielyhteistyössä kielialan arviointi ja suunniteltu uudelleenorganisointi teettivät tavanomaista enemmän työtä.

Aineistot, arkistot ja kirjasto

Kotuksen tulossopimus 2012:

Kotus ylläpitää ja kehittää sekä tarjoaa tiedeyhteisön ja kansalaisten käyttöön kansallisesti merkittävää tutkimusinfrastruktuuria, joka koostuu kielellisesti ja kulttuurisesti arvokkaista kielenaineskokoelmista. Kotus kehittää aineistopalvelujaan ja infrastruktuuriaan yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa ja tarjoaa aineistot mahdollisimman laajasti ja vapaasti käytettäväksi.

Aineistot ja arkistot

Kokoelma- ja palvelupolitiikka

Vireillä ollut työ kokoelma- ja palvelupolitiikan laatimiseksi saatettiin päätökseen. Laadittiin ehdotuksia arkisto- ja kirjastotilojen uudelleen järjestämisestä, koska kirjaston kokoelmista suuri osa siirtyi Helsingin yliopiston kirjastolle ja näin vapautui tilaa mm. arkistoille ja asiakaspalveluille. Tilajärjestelyt toteutetaan keväällä 2013.

Uusittiin Kotuksen palveluhinnasto, joka on otettu käyttöön 1.1.2013. Uusi hinnasto annettiin tiedoksi OKM:lle.

Tietovarantojen avaaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi hallinnonalansa laitoksilta loppuvuonna selvitystä avattavista tietovarannoista. Pyyntö liittyi hallitusohjelman strategisen toimeenpanosuunnitelman linjaukseen julkisten tietovarantojen avaamisesta ja vuosia 2014–2017 koskevien valtiontalouden kehysten valmisteluun. Kotus esitti Kotimaisten kielten keskuksen sähköisten tietovarantoja avaamisesta 2013–2017 suunnitelman, joka sisältää Kotuksen tietovarantojen avaamisen periaatteet sekä tietoa vuoteen 2017 mennessä avattavissa olevista tietovarannoista sekä työn vaatimista resursseista. Lisäksi aineistoasiantuntija valmisti OKM:n aloitteesta selvityksen täydennykseksi hankealoitteen Nimiarkiston digitoimisesta 2014–2017 ja katsauksen tekijänoikeuslain kehittämistarpeista kielitieteen aineistojen näkökulmasta.

Aineistohankkeet

Suunniteltiin vuoden 2013 ohjelmassa olevaa Avoin data ja paikkatieto -hanketta. Koordinoitiin Fin-Clarinin rahoittamia av-korpushankkeita (Suomen kielen näytteitä -korpus ja murteenseuruekorpus) ja vanhan kirjasuomen korpuksen kehittämishanketta. Hankkeet jatkuvat vuonna 2013. Fin-Clarinin kanssa tehtiin sopimukset av-aineistojen sijoittamisesta LAT-alustalle Kielipankkiin.

Päätettiin siirtää Kotuksen tekstikorpuksen Fin-Clarinin tarjoamalle ja CSC:n ylläpitämälle Korp-alustalle Kielipankkiin. Tästä tehtiin sopimus Fin-Clarinin kanssa, ja siirtoa pilotoitiin.

Tietoturva

Vuoden aikana selvitettiin aineistoihin liittyviä tietoturva-asioita mm. osana vuonna 2013 tapahtuvaan tietoturva-auditointiin valmistautumista.

Yhteistyö sekä asiantuntija- ja palvelutoiminta

Aineistoasiantuntija toimi Kotuksen edustajana Fin-Clarinkonsortion johtoryhmässä ja Kansallisarkiston koordinoimassa Arkistosektorin KDK-yhteistyöverkostossa sekä varajäsenenä Finnan (KDK:n asiakasliittymä) konsortioyhmässä. Yhteyksiä muihin organisaatioihin ylläpidettiin myös muin tavoin.

Kirjasto

Yleistä

Kotuksen vuoden 2012 lakimuutokseen liittyen kirjaston Suomalais-ugrilainen kokoelma (n. 78 500 nidettä) siirtyi Helsingin yliopiston omistukseen 1.1.2012. Kokoelmasta annettiin lainoja ulkopuolisille vielä vuoden alkupuoliskon ajan. Yksi kirjastonhoitajan virka siirrettiin Helsingin yliopistoon.

Kotuksen kirjastoon jäi yhä 62 925 nidettä. Kirjasto palvelee muutoksen jälkeen ensisijaisesti Kotuksen työntekijöitä mutta myös ulkopuolisia asiakkaita. Kotilainoja Kotuksen ulkopuolisille ei kuitenkaan enää anneta, ja kirjaston aukioloaikoja ulkopuolisille on supistettu.

Kirjaston vieraskirjan mukaan kävijämäärä oli 791. Ulkopuolisista lainaajista Helsingin yliopiston opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden ja muun henkilökunnan osuus oli 44,5 % (2011: 55 %). Kotuksen oma henkilökunta oli kirjaston suurin lainaajaryhmä (52 %).

Hankinnat ja asiakaspalvelu

Hankittiin tarpeellista kirjallisuutta ja hoidettiin Kotuksen kirjaston (Tutkimuskirjasto Suomen suvun) kotimaisia ja ulkomaisia vaihtosuhteita. Alkuvuodesta hoidettiin myös SUK-kokoelman vaihtoja ja niiden ajantasaistamista yhteistyössä Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskuksen kanssa.

Opastettiin tutkijoita ja muita asiakkaita kokoelmien ja tietokantojen käytössä ja tehtiin asiakkaille tietopalveluna tiedonhakuja. Ylläpidettiin kirjaston www-sivuja, pidettiin yllä Kotuksen www-sivuilla ajantasaista henkilökunnan julkaisuluetteloa ja laadittiin toimintakertomukseen liittyvä Kotuksen julkaisuluettelo.

Tallennettiin Arto-artikkelitietokantaan Suomen Urbis-hankkeen vastuualueilla ilmestynyttä uralistiikkaa 494 tietuetta – etenkin tiedot kaikista tutkimuskeskuksen henkilökunnan julkaisuista tallennettiin ja asiasanoitettiin Artoon.

Kirjasto on toiminut aktiivisesti kirjastoverkossa. Kirjaston vastaava oli Helsingin yliopiston keskustan kampuskirjasto-neuvottelukunnan jäsen ja Suomen tieteellisen kirjastoseuran erikoiskirjastotyöryhmän jäsen. Kirjastossa on ollut Kotuksen julkaisujen myyntipiste.

Taulukko 9. Sähköisten aineistojen indikaattorilukemat 2010–2012.

| Aineisto | 2010 | 2011 | 2012 |
|--------------------------------------|---------------|---------------|---------------|
| Tekstikorpuksat | 8 548 | 8 620 | 9 299 |
| Sanakirjat ja sanastot | 11 729 | 12 005 | 12 077 |
| Viitetietokannat | 5 503 | 5 503 | 5 503 |
| Kartat ja kuvat | 1 861 | 1 861 | 3 988 |
| Ääni- ja kuvataallenteet | 12 072 | 12 072 | 12 232 |
| Aineistoindikaattori yhteensä | 39 713 | 40 061 | 43 099 |

Taulukko 10. Aineistopalvelu Kainon käyttö 2010–2012.

| | 2010 | 2011 | 2012 |
|-----------------------|---------|---------|-----------|
| Yksittäisiä käyttäjiä | 62 033 | 71 913 | 91 347 |
| Vierailujen määrä | 81 737 | 95 574 | 126 180 |
| Ladattuja sivuja | 692 430 | 818 704 | 2 290 484 |

Taulukko 11. Digitoitujen äänitteiden määrät tunteina 2010–2012.

| | 2010 | 2011 | 2012 |
|--|---------------|---------------|---------------|
| Digitoitujen äänitteiden vuosikartunta | 1 201 | 107 | 116 |
| Yhteensä | 15 941 | 16 048 | 16 164 |

Taulukko 12. Arkistojen palvelutoiminta 2010–2012.

| | 2010 | 2011 | 2012 |
|---------------------------|-------|-------|-------|
| Tietopalvelutoimeksiannot | 1 167 | 881 | 676 |
| Asiakaskäynnit | 1 191 | 1 196 | 1 172 |

Taulukko 13. Kirjaston toimintaa 2010–2012.

| | 2010 | 2011 | 2012 |
|--|---------|---------|--------|
| Kirjaston palvelutoiminta | | | |
| Käynnit vieraskirjan mukaan | | | 791 |
| Kaukolainat ja uusinnat yhteensä | 119 | 988 | 408 |
| Lainat ja uusinnat yhteensä | 14 665 | 11 764 | 3 967 |
| Tietopalvelutoimeksiannot | 733 | 990 | 680 |
| Pääkirjaston kokoelmatietoja | | | |
| Kartunta niteinä | 684 | 294 | 189 |
| Kartunta hyllymetreinä | 12 | 9,6 | 3,1 |
| Kokonaislaajuus hyllymetreinä | 1 663 | 1 672,6 | 702 |
| Tallennus Helka-tietokantaan | | | |
| Pää- ja käsikirjastojen uutuuskartunta nimekkeinä (asiasanoitettu) | 690 | 415 | 421 |
| Yhteensä nimekkeitä | 1 244 | 978 | 421 |
| Helkassa yht. nimekkeitä niteineen | 134 519 | 138 067 | 62 925 |
| Tietokantoihin tallennetut artikkeliviitteet | | | |
| Urbiksen viitteitä Artoon (asiasanoitettu: suomi ja englantia) | 1 187 | 810 | 494 |
| Urbiksen viitteitä Artossa kaikkiaan | 35 726 | 36 536 | 37 030 |

Vähemmistökielten lautakunnat

Kotuksen tulossopimus 2012:

Kotuksen yhteydessä toimivat saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakunnat. Kotuksessa nimitään vastuuhenkilö, joka toimii yhteistyössä lautakuntien asioissa Helsingin ja Oulun yliopistojen sekä Kuurojen Liiton kanssa saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen tehtävien siirryttyä niille vuonna 2012.

Vuonna 2012 Kotukseen nimettiin kielipolitiikan vastuuhenkilö, jonka tehtäviin kuuluu myös yhteydenpito saamen, romanikielen ja viittomakielen lautakuntiin. Lautakuntien tehtävänä on alallaan antaa kielenkäyttöä koskevia periaatteellisia tai yleisluonteisia suosituksia. Vuoden aikana kielilautakuntien toimikausi päättyi ja uudet lautakunnat aloittivat toimintansa 1.6.2012.

Saamen kielen lautakunta ei kokoontunut vuonna 2012. Lautakunnan puheenjohtaja neuvoi, ohjasi ja antoi suosituksia sekä Facebookin että Tromssan yliopiston ylläpitämän keskustelufoorumien kautta.

Viittomakielen lautakunta kokoontui neljä kertaa. Lautakunnalla oli ensimmäisen kerran Kuurojen Liiton osoittamat kaksi sihteeriä, joista toisen vastuualueena on suomalainen viittomakieli ja lautakunnan suomenkieliset dokumentit ja toisen suomenruotsalainen viittomakieli ja ruotsinkieliset dokumentit. Lautakunta käsitteli viittomakielisten asemaa, viittomistoa ja viittomakielisten tekstien laadun arviointikriteeristöä sekä teki tunnetuksi viittomakieltä. Lautakunnan edustajat osallistuivat pohjoismaisen yhteistyön käynnistämiseen.

Romanikielen lautakunta kokoontui viisi kertaa. Lautakunta käsitteli romanikielen kielipoliittisia kysymyksiä pyrkimyksenä vahvistaa romanikielen asemaa sekä kieliyhteisössä että muuten yhteiskunnassa. Lautakunta osallistui normikielen suunnitteluun ja kehittämiseen ja käsitteli kokouksissaan suomen romanin kieliopin ja normittamisen kysymyksiä (mm. kieliopillista sukua). Lisäksi käsiteltiin uudissanoja ja paneuduttiin uudissanatyön ja sanaston keräämisen periaatteisiin.

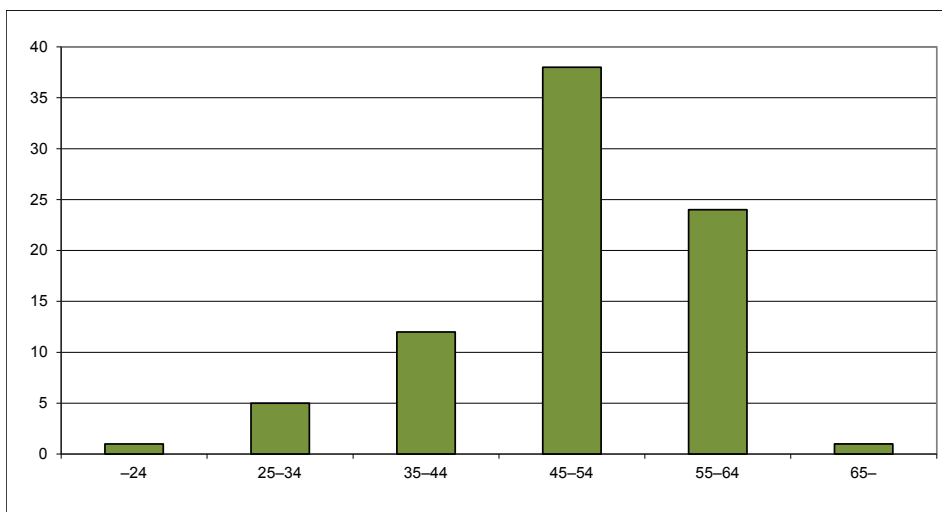
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kotuksen tulossopimus 2012:

Kotus kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky, työhyvinvointi ja osaaminen.

Kotuksen henkilömäärä oli 81 (2011: 89), naisia 61 (2011: 67), miehiä 20 (2011: 22). Henkilötyövuosia tehtiin 76,1 (2011: 87,3). Pääosa henkilöstöstä (66 työntekijää, 81,5 %) oli vakituksessa työsuhteessa. Määräaikaisissa työsuhteissa (15 työntekijää, 18,5 %) oli sijaisia, projektityöntekijöitä ja opiskelijoita lyhytaikaisissa tehtävissä. Kokoaikaisia henkilöstöstä oli 66 (81,5 %), osa-aikaisia 15 (18,5 %). Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli 77,7 %. Kokonaistyövoimakustannukset olivat 4 093 781 euroa.

Henkilöstön keski-ikä oli 50,5 v (2011: 50,3) (valtiolla keskimäärin 45,9 v). Kotuksen henkilöstö viihtyy pitkään työtehtävissään: 55–64-vuotiaita oli 24 (2011: 25) ja 65 vuotta täyttäneitä 1 henkilö (2011: 3). Vuonna 2012 jäi eläkkeelle kolme työntekijää (2011: 6). Keskimääräinen eläköitymisikä oli 67 vuotta. Ikäluokkaa alle 35-vuotiaat oli vain 6 henkilöä.



Kuvio 5. Henkilöstö iän mukaan 31.12.2012. Keski-ikä on 50,5 vuotta.

Kotuslaisten koulutustaso on korkea, koulutustasoindeksi on 6,3 (2011: 6,5) (asteikko 1–8; koko valtiosektorin indeksi 5,2). Korkeakoulututkinnon suorittaneita on 80,2 % ja tohtorin tutkinnon suorittaneita 21 % koko henkilöstöstä.

Henkilöstön terveydentila oli sairauspoissaoloilla mitattuna hyvä, sairauspoissaoloja oli 4,9 työpäivää/htv (2011: 4,3) (valtiolla 9,3 työpäivää/htv vuonna 2012). Työterveyshuolto maksoi 460,90 euroa/htv (2011: 412,90 euroa) (valtiolla keskimäärin 433,20 euroa/htv). Työkyvyttömyyseläkkeelle ei jäänyt kukaan.

Kotuksessa toimii työsuojelutoimikunta. Toimikunnan kanssa yhteistyössä toimii kaksi työhyvinvointiin keskittyvää henkilöä sekä Kaiku-kehittäjä. Työsuojelutoiminnassa kiinnitetään huomiota sekä fyysiseen että henkiseen hyvinvointiin. Työtyytyväisyyden edistämiseen käytettiin 924,70 euroa/htv (2011: 274,60). Työkunnan edistämiseen käytettiin 267 euroa/htv (2011: 40,80 euroa). Henkilöstön liikuntaharrastuksia on tuettu järjestämällä liikuntaryhmiä ja vuotuinen virkistyspäivä. Liikuntaan on käytetty 14 000 euroa. Lisäksi on tuettu henkilökunnan vapaa-ajan liikuntaa ja tarjottu henkilöstölle tuettua hierontapalvelua.

Vuoden 2011 työtyytyväisyyskyselyn tulokseksi saatiin 3,1 eli hieman alempi kuin kahta vuotta aiemmassa kyselyssä (3,3). Tulos heijastanee Kotuksen viime vuosien suuria organisatorisia muutoksia ja niiden mukanaan tuomaa epävarmuutta tulevaisuudesta.

Henkilöstön koulutukseen ja kehittämiseen käytettiin 1,9 työpäivää/htv, ja se maksoi 740,70 euroa/htv (2011: 1,7 päivää ja 771,10 euroa/htv).

Henkilöstön arvo on 40 515 062,70 euroa.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Kotimaisten kielten keskuksen toiminta perustuu talousarviorahoitukseen ja maksullisesta toiminnasta saataviin tuloihin. Kertomusvuonna lähes 58 % talousarviorahoituksesta saatiin veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista. Maksullisen toiminnan tulojen osuus Kotuksen talousarviorahoituksesta oli lähes 9 % ja vastaavasti yhteisrahoitteisen toiminnan osuus oli noin 7 %. Lisäksi Kotukselle osoitettiin veikkausvoittovaroista 100 000 euroa sanakirjojen kehittämishankkeisiin.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Kotukselle myönnettiin varsinaisessa talousarviossa määrärahaa vuonna 2012 yhteensä 4 961 000 euroa, josta lisätalousarvion osuus oli 84 000 euroa sekä Sanakirjat verkkoon -projektin ja Maahanmuuttajasanakirjaprojektin osuus yhteensä 100 000 euroa. Lisätalousarvioon sisältyy palkkojen tarkistuksiin 92 000 euroa ja ICT-säästöä -8 000 euroa.

Kokonaistoimintamäärärahojen vähennys kertomusvuotta edeltävään vuoteen verrattuna oli yhteensä 685 000 euroa. Tuottavuustoiminta vähennettiin 540 000 euroa. Vuodelta 2012 siirtyvä siirtomääräraha kasvoi kuitenkin edelliseen vuoteen verrattuna lähinnä edellisinä vuosina toimintaedellytysten kehittämiseen myönnetyn lisämäärärahan vaikutuksesta. Vuodelle 2013 siirtyi toimintamäärärahasta 1 086 545 euroa, joka on 391 288 euroa edellistä vuotta enemmän. Siirtomääräraha kasvoi erittäin tehokkaista rakenteiden ja toimintatapojen sopeuttamistoimista. Kotuksen toimitiloja remontoitiin sisäilman parantamiseksi vuonna 2012 ja käyttökeltomien tilojen menetyksestä Senaatti-kiinteistöt kompensoi vuokratuloja 73 785 euroa. Lisäksi vuodelle 2013 siirtyi suurin osa toimitiloista luopumiseen tarvittavien muutostöiden menoja, jotka oli suunniteltu kertomusvuodelle.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen -momentilta myönnettiin 100 000 euroa sanakirjaprojekteille. Määrärahasta käytettiin 93 142 euroa. Kyseiseltä momentilta Kotuksen toimintaan myönnetty 2 812 000 euroa käytettiin kokonaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön myöntämiä työllistämisvaroja käytettiin kertomusvuonna 42 470 euroa, joka on 30 644 euroa edellisvuotta vähemmän.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2012 kaikkiaan 433 007 euroa, johon sisältyy vuokratuloja ja muita pieniä tuottoja. Varsinaisen maksullisen palvelun tuotot olivat 413 473 euroa, joka on noussut edelliseen vuoteen verrattuna 52 270 euroa. Useita vuosia kestänyt tuottojen lasku taittui maksullisen koulutuksen paremman tuloksen takia.

Lähinnä tuottavuustoimista johtuvien määrärahavähennysten takia Kotus on joutunut vähentämään myös vuonna 2012 henkilöstökuluja. Henkilöstökulut ovat vähentyneet kertomusvuonna 524 675 euroa ja muut kulut 13 079 euroa. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa sekä palvelujen ostoissa oli lisäystä yhteensä 77 763 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäys johtuu lähinnä toimitilojen tiivistämisen aiheuttamista muutostöistä ja yleiskorotuksista.

Vuoden 2012 kokonaishenkilötyövuosimäärä oli 76,1 htv (2011: 87,3 htv). Henkilötyövuoden hinta vuonna 2012 oli 52 772,8 euroa (2011: 53 749,40 euroa).

1.6.4 Tase

Kotimaisten kielten keskus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön ja Kotuksen tase sisältyy ministeriön tilinpäätökseen.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Kotimaisten kielten keskuksen (Kotuksen) toiminta pohjautuu keskukselta annettuun lakiin ja asetukseen. Vuoden 2012 alusta toimintaa säätelevät Laki Kotimaisten kielten keskukselta (1403/2011) ja Valtioneuvoston asetus Kotimaisten kielten keskukselta (1566/2011), jotka hyväksyttiin 31.12.2011.

Arviointilausuman laadinnan pohjana on hyödynnetty pienille virastoille suositeltua suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa.

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Kotuksen johtaja vastaa laitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Toiminnan organisointi ja sisäiset toimintatavat ovat perustuneet strategiaan, toiminta- ja taloussuunnitelmaan, osastojen ja hankkeiden toimintasuunnitelmiin sekä henkilöstön tehtävänkuvauksiin. Toiminnan suunnittelussa on otettu huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöskannanotto. Sisäisen valvonnan vastuista on määrätty sekä työjärjestyksessä että taloussäännössä. Työjärjestys on toimintavuoden aikana uusittu vastaamaan 1.1.2012 voimaan astuneita uutta lakia ja asetusta sekä toimintavuoden aikana rakennettua uutta organisaatiota. Taloussääntö on uudistettu perusteellisesti vuonna 2012.

Johtaja, osastonjohtajat ja yksikönpäälliköt vastasivat sisäisestä valvonnasta mm. osana matkasuunnitelmien ja laskujen käsittelyä sekä poissaolojen ja työajan seurantaan. Käytössä olevat sähköiset järjestelmät, kuten vuonna 2011 käyttöön otettu lomasuunnittelujärjestelmä, vähentävät valvontariskejä ja parhaimmillaan järjeistävät työtä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuotanto hallinnon palvelukeskuksessa vakiintui toimintavuoden aikana, ja virheet ja muut epäselvyydet ovat vähentyneet. Virheet eivät ole aiheuttaneet suuria riskejä.

Tavoitteiden asettaminen

Toimintavuoden aikana toiminnan suuntaaminen selkiytyi, kun Kotus-laki oli hyväksytty, ja sen mukaan kyettiin määrittelemään ydintoiminnot ja asettamaan sen mukaiset tavoitteet. Tavoitteiden asettamista hankaloittaa luonnollisesti se, että vaikka sisällöllisiä tehtäviä on paljon ja yhteiskunta tarvitsee yhä enemmän huomion kiinnittämistä kielenkäyttöön, Kotuksen henkilöstön ja siten kielen asiantuntijoiden määrä on tehtävän laajuuteen nähden varsin pieni. Kotus on kuitenkin pyrkinyt asettamaan hankkeidensa ja toimintojensa tavoitteet realistisesti ja tiedossa olevia muutoksia mahdollisuuksien mukaan arvioiden sekä siten suunnannut toimintaansa uuden lain antamissa puitteissa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Riskienkartoitukseen ja -hallintaan on ryhdytty kiinnittämään tarkempaa huomiota ja tätä työtä jatketaan. Johto saa riskeistä ja ongelmista tietoa erityisesti talousseurannan ja tietohallinnon välityksellä sekä johtoryhmässä. Uusien projektien suunnitelmissa on arvioitu myös toimintaan liittyvät mahdolliset riskit. Suurin riski kaikkien hankkeiden etenemisen ja kehittämisen kannalta on taloudellisten toimintamahdollisuuksien ja henkilöstön voimavarojen väheneminen.

Kotuksen tietohallintopäällikkö ja tietoturvapäällikkö seuraavat tietohallintosuunnitelman ja tietoturvan kehittämisen toteutumista ja raportoivat siitä säännöllisesti johdolle. Tietoturvan auditointiin valmistautuminen aloitettiin vuoden 2011 lopulla ja sitä jatkettiin 2012. Kotukseen perustettiin tietoturvaryhmä (vuodesta 2013 lähtien tiedonhallintaryhmä), jolla on eri toimintojen tarpeiden tuntemus ja joka edistää tietoturvallisuuden parantamista koko Kotuksen tasolla ja osasto- ja yksikötasolla. Tavoitteena on saavuttaa vuoden 2013 aikana tietoturvan perustaso ja vuoden 2015 loppuun mennessä tieto- ja viestintätekniikan poikkeusolovarautumisen perustaso sekä tietoturvan korotettu taso niissä toiminnoissa ja järjestelmissä, joissa se hankkeen kuluessa syntyvän näkemyksen mukaan on tarpeen.

Valvonta

Toiminnan seuranta- ja valvontavastuut on määritelty työjärjestyksessä, vuotuisessa toimintasuunnitelmassa, tarkemmin osasto- ja yksikkökohtaisissa suunnitelmissa sekä hanke-suunnitelmissa. Sekä toimintaprosessien että tukiprosessien kuvauksia pyritään koko ajan tarkentamaan ja laajentamaan.

Taloushallinto tuottaa järjestelmällisesti tietoa toiminnan kustannuksista ja talouden tilasta johdon tarpeisiin. Työaikakirjanpitoa on ollut toistaiseksi vain maksullisen ja yhteis-rahoitteisen toiminnan osalta, mutta sen laajempaa käyttöönottoa kehitetään yhteistyössä ministeriön kanssa. Toimintavuoden aikana on kuitenkin kehitetty talouden seurantaa ja valmistauduttu uuden organisaation vaatimiin muutoksiin. Riskinä on pienen hallinnon haavoittuvuus.

Tiedonkulku ja informaation käytettävyys

Kotus on aktiivisesti seurannut toimintaympäristön muutoksia. Kotuksen edustajat osallistuvat tai heillä on välittömät yhteydet tehtäväalueen kannalta keskeisille foorumeille niin yliopistoissa kuin valtionhallinnossakin sekä keskeisiin muihin sidosryhmiin. Yhteyksiä voi pitää pääosin riittävinä.

Sisäinen tiedonkulku tapahtuu pääosin intranetissä sekä henkilöstökokouksissa.

Ulkoiset arvioinnit

Ulkoisia arviointeja ei toimintavuoden aikana ollut.

Väärinkäytökset

Toimintavuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

Kehittämistarpeet

Kotus tunnistaa toiminnassaan seuraavat kehittämistarpeet:

- Toiminnan seurannan tehostaminen riittävien tietojen tuottamiseksi.
- Projektinhallinnan kehittäminen.
- Prosessien kehittäminen.
- Riskien tunnistamisen ja arvioinnin systemaattisuuden parantaminen toiminnan eri tasoilla sekä riskien arvioinnin sisällyttäminen prosessikuvauksiin.

Vahvistuslausuma

Edellä olevaan perustuen todetaan, että sisäisen valvonnan menettelyt ovat turvanneet viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä viraston hallinnassa olevat varat ja omaisuuden. Menettelyt antavat viraston johtamisen ja tulosohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta vuonna 2012.

1.8 Arviointien tulokset

Kertomusvuonna ei ollut arviointeja.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Toimintavuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Taulukko 14. Talousarvion toteutumalaskelma 2012.

| Momentin numero ja nimi | Tilinpäätös 2011 | Talousarvio 2012 (TA+LTA) | Käyttö vuonna 2012 | Siirto seuraavalle vuodelle | Tilinpäätös 2012 | Vertailu Talousarvio-tilinpäätös |
|--|------------------|---------------------------|--------------------|-----------------------------|------------------|----------------------------------|
| 29.40.03 Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot | 2 148 311 | 2 049 000 | 1 657 711 | 1 086 545 | 1 657 711 | 391 289 |
| 29.40.53.03 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen | 3 039 000 | 2 812 000 | 2 812 000 | 0 | 2 812 000 | 0 |
| 29.40.53.7 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen, Sanakirjat verkkoon -projekti (murre-sanakirjat) ja Maahanmuuttaja-sanakirjaprojekti (suomi-somali-sanakirja) | 102 000 | 100 000 | 93 142 | 0 | 93 142 | 6 858 |
| 29.60.50.1 Suomen Akatemian tutkimusmääräraha, FinDiaSyn | 109 249 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 32.30.51.2.1 TEM, työllistämismäärärahat | 73 114 | 42 470 | 42 470 | 0 | 42 470 | 0 |
| Yhteensä | 5 369 674 | 5 003 470 | 4 605 323 | 1 086 545 | 4 605 323 | 398 147 |

3. Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 15. Tuotto- ja kululaskelma.

| | 1.1.2012–31.12.2012 | | 1.1.2011–31.12.2011 | |
|--|---------------------|----------------------|---------------------|----------------------|
| TOIMINNAN TUOTOT | | | | |
| Maksullisen toiminnan tuotot | 413 061,72 | | 365 298,84 | |
| Vuokrat ja käyttökorvaukset | 19 533,67 | | 20 590,00 | |
| Muut toiminnan tuotot | 250 235,78 | 682 831,17 | 281 783,53 | 667 672,37 |
| TOIMINNAN KULUT | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | -65 130,49 | | -54 227,77 | |
| Henkilöstökulut | -4 004 653,00 | | -4 529 327,78 | |
| Vuokrat | -809 869,79 | | -865 756,77 | |
| Palvelujen ostot | -358 095,24 | | -291 234,78 | |
| Muut kulut | -32 077,20 | | -45 156,02 | |
| Poistot | -201,80 | | -962,60 | |
| Sisäiset kulut | 0,00 | -5 270 027,52 | 0,00 | -5 786 665,72 |
| JÄÄMÄ I | | -4 587 196,35 | | -5 118 993,35 |
| RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT | | | | |
| Rahoitustuotot | 0,00 | | 0,00 | |
| Rahoituskulut | -621,05 | -621,05 | 0,00 | 0,00 |
| SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT | | | | |
| Satunnaiset tuotot | 387,79 | | 0,09 | |
| Satunnaiset kulut | 0,00 | 387,79 | 0,00 | 0,09 |
| JÄÄMÄ II | | -4 587 429,61 | | -5 118 993,26 |
| TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA | | | | |
| Perityt arvonlisäverot | 58 729,50 | | 47 140,93 | |
| Suoritettut arvonlisäverot | -251 055,60 | -192 326,10 | -245 361,54 | -198 220,61 |
| TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ | | -4 779 755,71 | | -5 317 213,87 |

4. Tase

Kotimaisten kielten keskus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön ja Kotuksen tase sisältyy ministeriön tilinpäätökseen.

5. Liitetiedot

Liitteet 1–11: Ei ole ilmoitettavaa.

Liite 12. Muut monivuotiset vastuut.

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

| Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset | Talousarvio- menot v. 2012, euroa | Määräraha- tarve v. 2013, euroa | Määräraha- tarve v. 2014, euroa | Määräraha- tarve v. 2015, euroa | Määräraha- tarve myöhemmin, euroa | Määräraha- tarve yhteensä euroa |
|---|---|---------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|--|--|
| Senaatti- kiinteistöt, vuokrasopimus Virastotalo Vuorikatu 24, diaarinro: 6/06/13 | 985 488,76 | 876 750,67 | 854 515,55 | 788 339,28 | 5 228 503,05 | 7 748 108,54 |

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

| Muut sopi- mukset ja sitoumukset | Talousarvio- menot v. 2012, euroa | Määräraha- tarve v. 2013, euroa | Määräraha- tarve v. 2014, euroa | Määräraha- tarve v. 2015, euroa | Määräraha- tarve myöhemmin, euroa | Määräraha- tarve yhteensä euroa |
|--|---|---------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|--|--|
| Ei ole | | | | | | 0,00 |

6. Allekirjoitus

Olemme tänään hyväksyneet Kotimaisten kielten keskuksen tilinpäätöksen.

Helsingissä 7.3.2013



Pirkko Nuolijärvi
johtaja
Kotimaisten kielten keskus



Toni Nykänen
hallintopäällikkö
Kotimaisten kielten keskus

Julkaisut 2012

Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja -sarja

- Granqvist, Kimmo: Vaurol! : Suomen romanikieltä edistyneemmille. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – 216 s. : taul. (KKKJ ; 165).
- Kielitoimiston sanakirja (Internet-versio) / Kielitoimiston sanakirjan toimitus: Eija-Riitta Grönros, päätoimittaja; Minna Haapanen, toimitussihteeri; Tarja Riitta Heinonen, Leena Joki, Riina Klemettinen, Liisa Nuutinen, Marjatta Vilkamaa-Viitala; Riitta Eronen, taivutus; [Asutusnimihakemiston toimitus: Ritva Korhonen (versio 1.0), Tiina Manni-Lindqvist]; Outi Lehtinen, tietotekninen asiantuntija; Jari Vihtari, tietotekninen asiantuntija. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone, 2012. (KKKJ ; 166).
- Savon maantarkastusluettelo vuosilta 1561–1564. Osa 1. Luettelo sekä henkilönnimien hakemistot / toimittanut Timo Alanen. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – 445 s. (KKKJ ; 167).
- Savon maantarkastusluettelo vuosilta 1561–1564. Osa 2. Paikannimien hakemistot / toimittanut Timo Alanen. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – 551 s. (KKKJ ; 167).
- Genreanalyysi : tekstilajitutkimuksen käsikirja / toimittaneet: Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiirilä, Mikko Lounela. – [Helsinki] : Gaudeamus, 2012. – 813 s. (KKKJ ; 169).
- Kielitoimiston sanakirja. 1 : A–K / toimitus Eija-Riitta Grönros (päätoimittaja), Minna Haapanen (toimitussihteeri), Tarja Riitta Heinonen (toimittaja), Leena Joki (toimittaja), Riina Klemettinen (toimittaja), Liisa Nuutinen (toimittaja), Marjatta Vilkamaa-Viitala (toimittaja), Riitta Eronen (taivutustiedot), Outi Lehtinen ja Jari Vihtari (tietotekniset asiantuntijat). – 3., uud. p. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – xxi, 732 s. (KKKJ ; 170). Perustuu sähköiseen Kielitoimiston sanakirjaan, josta on ilmestynyt versiot 2004, 2008 ja 2012.
- Kielitoimiston sanakirja. 2 : L–R / toimitus Eija-Riitta Grönros (päätoimittaja), Minna Haapanen (toimitussihteeri), Tarja Riitta Heinonen (toimittaja), Leena Joki (toimittaja), Riina Klemettinen (toimittaja), Liisa Nuutinen (toimittaja), Marjatta Vilkamaa-Viitala (toimittaja), Riitta Eronen (taivutustiedot), Outi Lehtinen ja Jari Vihtari (tietotekniset asiantuntijat). – 3., uud. p. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – xiii, 751 s. (KKKJ ; 170). Perustuu sähköiseen Kielitoimiston sanakirjaan, josta on ilmestynyt versiot 2004, 2008 ja 2012.
- Kielitoimiston sanakirja. 3 : S–Ö / toimitus Eija-Riitta Grönros (päätoimittaja), Minna Haapanen (toimitussihteeri), Tarja Riitta Heinonen (toimittaja), Leena Joki (toimittaja), Riina Klemettinen (toimittaja), Liisa Nuutinen (toimittaja), Marjatta Vilkamaa-Viitala (toimittaja), Riitta Eronen (taivutustiedot), Outi Lehtinen ja Jari Vihtari (tietotekniset asiantuntijat). – 3., uud. p. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – xiii, 702 s. (KKKJ ; 170). Perustuu sähköiseen Kielitoimiston sanakirjaan, josta on ilmestynyt versiot 2004, 2008 ja 2012.
- Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas / [toimitus: Salli Kankaanpää (päätoimittaja), Elina Heikkilä, Riitta Korhonen, Sari Maamies, Aino Piehl ; muut kirjoittajat Riitta Eronen, Riitta Hyvärinen, Taru Kolehmainen, Pirjo Mikkonen, Raija Moilanen, Minna Pyhälähti, Matti Räsänen, Sari Vaula, Inkaliisa Vihonen, Elina Wihuri]. – 10., uudistettu ja korjattu painos. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – 277 s. (KKKJ ; 171).
- Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas (Internet-versio) / [toimitus: Salli Kankaanpää (päätoimittaja), Elina Heikkilä, Riitta Korhonen, Sari Maamies, Aino Piehl ; muut kirjoittajat Riitta Eronen, Riitta Hyvärinen, Taru Kolehmainen, Pirjo Mikkonen, Raija Moilanen, Minna Pyhälähti, Matti Räsänen, Sari Vaula, Inkaliisa Vihonen, Elina Wihuri]. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone, 2012. Sisältö on Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaan 9. painoksen mukainen.

Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja -sarja

- Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä / Toim. Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiirilä & Mikko Lounela. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – 584 s. (KKKVJ ; 29). Verkkojulkaisu PDF (3,9 MB) <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk29/>.
- Suomen murteiden sanakirja: *kus–kyntsöttää* / Päätoimittajat: Matti Vilppula (vuoteen 2006), Ulla Takala (2006–2009), Heikki Hurta (vuodesta 2009), Nina Kamppi (vuodesta 2009) ; toimittajat: Kirsti Aapala, Tarja Korhonen, Pau-liina Peltokorpi, Kerttu Pohja, Katariina Rouvala, Eeva Tuominen, Maila Vehmaskoski. SMS verkkoon -projekti / Teemu Ikonen (WWW-ohjelmoija), Nina Kamppi (SMS:n päätoimittaja), Tarja Korhonen (projektipäällikkö), Outi Lehtinen (IT-asiantuntija), Olli Miettinen (graafinen suunnittelija), Kerttu Pohja (viittausten tarkistaja), Jari Vihtari (IT-asiantuntija). – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. – Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja. ISSN: 1796-041X ; 30) URN:NBN:fi:kotus-201110. <http://kaino.kotus.fi/sms>. Ensimmäinen julkaisupäivä verkossa 28.2.2012. Jatkuvasti päivitettävä julkaisu.
- Lauerma, Petri: Kristityn vaellus varhaisnykysuomen merkinnässä – Jakob Johan Malmbergin suomennosten kielellinen kehitys 1800-luvun kirjasuomen murroksessa. – Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2012. (KKKVJ ; 31) Verkkojulkaisu PDF (1 MB) <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk31/>.
- Svenska ortnamn i Finland – en förteckning över svenska namn på orter av allmänt intresse i Finland / Redigerad av Leila Mattfolk och Maria Vidberg under medverkan av Pamela Gustavsson, Gunilla Harling-Kranck, Christer Hummelstedt, Sirkka Paikkala, Sten Palmgren, Mikael Reuter, Kristian Slotte och Peter Slotte. De finska namnen är granskade av Tiina Manni-Lindqvist och Eeva-Liisa Stenhammar. Den tekniska tillämpningen är gjord av Jari Vihtari och den grafiska utformningen av Olli Miettinen. – Helsinki : Institutet för de inhemska språken, 2012. (KKKVJ ; 32). Förteckningen uppdateras fortlöpande. Publicerades den 25 oktober 2012. <http://kaino.kotus.fi/svenskaortnamn/>.

Skrifter – Institutet för de inhemska språken

Sommardahl, Eivor: Klarspråk i kommunen – en skrivhandledning. – Helsingfors : Finlands kommunförbund och Institutet för de inhemska språken, 2012. – 94 s. (Skrifter – Institutet för de inhemska språken ; 8) ISBN 978-952-213-971-9.

Lehdet – Tidskrifter

Hiidenkivi : suomalainen kulttuurilehti / julkaisijat: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen Kotiseutuliitto, Kotimaisten kielten keskus. – Helsinki : Stellatum, 2012. ISSN: 1236-794X Ilm. tiheys: Kuusi kertaa vuodessa. 368 sivua.

Kielikello : kielenhuollon tiedotuslehti / Kotimaisten kielten keskus. – Helsinki : Stellatum, 2012. ISSN: 0355-2675. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 168 sivua.

Språkbruk / Tidskrift utgiven av Svenska avdelningen vid Institutet för de inhemska språken. – Helsingfors : Institutet för de inhemska språken, 2012. ISSN: 0358-9293. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 228 sivua.

Kirjat – Monografier

The Finnish Language in the Digital Age / Suomen kieli digitaalisella aikakaudella / Pirkko Nuolijärvi, Aino Piehl ...[et al.]. – Springer, 2012 ; META-NET – office@meta-net.eu – <http://www.meta-net.eu>. – 81 s. (White Paper Series)(Valkoiset kirjat) <http://www.meta-net.eu/whitepapers/e-book/finnish.pdf>.

af Hällström-Reijonen, Charlotta: Finlandismer och språkvård från 1800-talet till i dag. – Helsingfors : Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors (Nordica), 2012. – 114 s. (Nordica Helsingiensia ; 28). – Diss. : Helsingfors universitet. Julkaistu myös verkkojulkaisuna (PDF).

Toimitteet – Redigerade verk

Avain EU-käsitteisiin. UM:n Eurooppatiedotus / Tero Erkkilä, Teija Tiilikainen ; Toimitus Aino Piehl, Päivi Toivanen. – Helsinki : Eurooppa-tiedotus, 2012. – Uusittu laitos, 1. painos. – 76 s. <http://www.eurooppatiedotus.fi/public/download.aspx?ID=97937&GUID={C3B6092A-0052-413E-BF0D-EBADBDF106E7}>.

Folkmålsstudier. 50 (2012) / utgivna av Hanna Lehti-Eklund, Camilla Lindholm och Caroline Sandström. – Helsingfors : Universitetstryckeriet, 2012. – 265 s.

Kirjeet, kriittinen editio / kirjoittanut Aleksis Kivi ; toimittaneet Juhani Niemi, Sakari Katajamäki, Ossi Kokko, Petri Lauerma, Jyrki Nummi. – Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2012. – 429 s. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia ; 1386)

Rudimenta linguae finnicae breviter delineata : suomen kielen varhaiskielioppi ja sen tausta / toimittanut Petri Lauerma ; alkutekstin editointi ja suomennos Suvi Randén. – Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2012. – 110 s. : kuv. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia ; 1380)

Språk i Norden 2011 = Sprog i Norden 2011. Tema: nabosprogsundervisning og nordisk sprogrøgt / [hovedredaktør Pia Jarvad] ; redaktionen: Anna-Maria Gustafsson ... [et al.]. – [København] : Norden, [2012]. – 246 s.

Tieteelliset artikkelit ja katsaukset – Vetenskapliga artiklar

Ainiala, Terhi: Nimistöntutkimus // Genreanalyysi, s. 612–617.

Alanen, Timo: Someron Långsjön maatalouskoulujen toiminta // Vuosikirja /Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. – Forssa : Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. 81 (2012), s. 95–134

Cantell, Ilse – Sandström, Caroline: Hur blir en traditionell, tryckt ordbok en webbordbok? // Nordiska studier i lexikografi. 11. Rapport från Konferensen om lexikografi i Norden Lund 24–27 maj 2011. S. 157–168.

— Ordboken över finska dialekter nu på webben // LexicoNordica. – Oslo : Nordisk forening for leksikografi. 19 (2012), s. 349–350.

Eronen, Riitta: Suomen kielen uudissanoista // Sõnaga mõeldud mõte. Pühendusteos Tiiu Ereltile 20. aprillil 2012 / Koostanud ja toimetanud Maire Raadik ja Tiina Leemets. (Eesti keele instituudi toimetised ; 14). – Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2012, s. 23–31.

Grönros, Eija-Riitta: Sanakirjatyö – leksikografia // Genreanalyysi, s. 631–635.

Heikkilä, Elina: Etukannen kuvasta Saarisen otokseen – kuvaviittaukset aineistoaineissa // Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntö, s. 515–536 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk29/>.

Heikkinen, Vesa: Diskurssi // Genreanalyysi, s. 94–99.

— Ideologia // Genreanalyysi, s. 112–119.

— Kirjoitusten esittelyt // <http://kaino.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk29/Genreanalyysi.pdf>. S. 575–582.

— Konteksti // Genreanalyysi, s. 88–93.

— Teksti // Genreanalyysi, s. 59–66.

— Tekstin kanssa. Kohti kielitieteellisen (kon)tekstintutkimuksen yleismallia // http://www.kotus.fi/files/2171/Tekstin_kanssa_VH_uudelleenjulkaisu.pdf.

— Ymmärrettävyytutkimuksen kysymyksiä // Kielikuvia : Nykysuomen seuran tiedotuslehti. – Tampere : Nykysuomen seura. 2012 : 2, s. 40–43.

Heikkinen, Vesa – Lauerma, Petri – Tiilikä, Ulla: Intertekstuaalisuus // Genreanalyysi, s. 100–111.

— Kolme näkökulmaa intertekstuaalisuusanalyysiin // Genreanalyysi, s. 255–270.

Heikkinen, Vesa – Lounela, Mikko – Leisko-Järvinen, Satu: Twollatun tekstiaineiston disambigointi // http://www.kotus.fi/files/2144/Heikkinen_Lounela_Uosukainen_Twollatun_tekstiaineiston_disambigointi.pdf.

- Heikkinen, Vesa – Lounela, Mikko – Voutilainen, Eero: Aineistot ja niiden käyttö tekstilajitutkimuksessa // *Genreanalyysi*, s. 325–350.
- Automaattinen analysointilajitutkimuksessa // *Genreanalyysi*, s. 372–391.
- Heikkinen, Vesa – Voutilainen, Eero: Genre – monitieteinen näkökulma // *Genreanalyysi*, s. 17–47.
- Heikkinen, Vesa – Voutilainen, Eero – Lauerma, Petri – Tiilikä, Ulla – Lounela, Mikko: Genren elämää // *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä*, s. 3–5 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkajulkaisut/julk29/>.
- Lukijoille // *Genreanalyysi*, s. 11–13.
- Hyvärinen, Riitta: Tekstilaji, kielenhuolto ja koulutus // *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä*, s. 537–544 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkajulkaisut/julk29/>.
- af Hällström-Reijonen, Charlotta: Finlandismer och språkvård från 1800-talet till i dag // *Folkmålsstudier*. 50 (2012), s. 211–220.
- Kamppi, Nina: Geeraerts ja leksikaalisen semantiikan kartografia (Arv. teos: Theories of lexical semantics / Dirk Geeraerts. – New York, 2010) // *Virittäjä*. 116 (2012) : 1, s. 150–158 [ref.].
- Konstruktio- ja ääniverbien sanakirjamerkitykseen // *Verbit ja konstruktio / toimittaneet Ilona Herlin ja Lari Kotilainen*. – Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2012. (Suomi ; 201), s. 29–61.
- Kankaanpää, Salli: Practical language planning of Finnish: its tasks and organization // *Sõnaga mõeldud mõte. Pühendusteos Tiit Eretille 20. aprillil 2012 / Koostanud ja toimetanud Maire Raadik ja Tiina Leemets*. (Eesti keele instituudi toimetised ; 14). – Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2012, s. 32–49.
- Tekstilajin muutoksen laadullinen tutkiminen // *Genreanalyysi*, s. 284–295 [ref.].
- Kankaanpää, Salli – Piehl, Aino – Räsänen, Matti: Kuinka tutkia lakitekstin syntyä ja tekstilajin rajoja? *Tekstianalyysiä, muutosehdotuksia ja osallistuvaa havainnointia // Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä*, s. 394–431 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkajulkaisut/julk29/>.
- Kolehmainen, Taru: "Jumala ompe linnamme" vuosisatojen halki // *Hymnos : hymnologian ja liturgiikan vuosikirja (Kylmäin maiden ääriin ja leutoon Indiaan)*. – Helsinki : Hymnologian ja liturgiikan seura, 2012, s. 66–82.
- Kuutti, Pirkko: Varhaisimmat suomen kieliopin, Rudimenta ja Stahlin viron kieliopin // *Rudimenta linguae finnicae breviter delineata*, s. 17–23.
- Lappalainen, Hanna: Osallistuva havainnointi // *Genreanalyysi*, s. 411–422.
- Sosiolingvistiikka // *Genreanalyysi*, s. 662–666.
- Lauerma, Petri: Kieli // *Genreanalyysi*, s. 51–54.
- Rudimentan tausta ja luonne // *Rudimenta linguae finnicae breviter delineata*, s. 93–98.
- Saatteen // *Rudimenta linguae finnicae breviter delineata*, s. 7–8.
- Tekstityyppi // *Genreanalyysi*, s. 67–69.
- Varhaisnyky-suomen korpus ja sen tekstuaalinen edustavuus // *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä*, s. 308–312 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkajulkaisut/julk29/>.
- Lehtonen, Maria: Jnhimisen wiheläitzydhest – suomeksi kirjoitettu sekvenssi? // *Tutkimuksia Westthin koodeksista / Kaisa Häkkinen*. – Turku, 2012. (Turun yliopiston suomen kielen ja suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen oppiaineen julkaisuja ; 2), s. 117–162.
- Lounela, Mikko: Aineiston edustavuudesta ja luotettavuudesta / Antti Arppe & Mikko Lounela // *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käytäntöä*, s. 302–307 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkajulkaisut/julk29/>.
- Lounela, Mikko – Heikkinen, Vesa: Korpus // *Genreanalyysi*, s. 120–127.
- Martola, Nina: Farväl till en stor grupp adverb. En breddad prepositionskategori i ordboksartiklar? // *Rapport från Konferensen om lexikografi i Norden, Lund 24–27 maj 2011*. – Lund, 2011. - *Nordiska studier i lexikografi ; 11*, s. 466–478.
- Mattfolk, Leila: Finlandssvenska åsikter om och attityder till modern språkpåverkan // *Folkmålsstudier*. 50 (2012), s. 227–234.
- Mattfolk, Leila: Staffan och andra. Om associationer till förnamn // *Namn på stort och smått. Vänskrift till Staffan Nyström den 11 december 2012 / Red. av Katharina Leibring (huvudred.), Leif Nilsson, Annette C Torenstjög & Mats Wahlberg*. – Uppsala, 2012. (Skrifter utgivna av Institutet för språk och folkminnen. Namnarkivet i Uppsala. Serie B ; 12), s. 171–183.
- Nuolijärvi, Pirkko: Finland. Die ECRM im Kontext der finnischen Sprachenpolitik // *Die Sprachenpolitik des Europarats. Die Europäische Charta der Regional- oder Minderheitensprachen aus linguistischer und juristischer Sicht / Herausgegeben von Franz Lebsanft und Monika Wingender (Hrsg.)*. – Berlin : De Gruyter, 2012, s. 43–56 [ref.].
- Finland (Suomen tasavalta/Republiken Finland) // *Europäische Charta der Regional- oder Minderheitensprachen. Ein Handbuch zur Sprachenpolitik des Europarats / Herausgegeben von Franz Lebsanft und Monika Wingender*. – Berlin : De Gruyter, 2012, s. 77–92 [ref.].
- Language education policy and practice in Finland // *Language education in creating a multilingual Europe : contributions to the Annual Conference 2011 of EFNL in London / Gerhard Stickel, Michael Carrier (eds.)*. – Frankfurt am Main : Peter Lang, 2012. (Duisburger Arbeiten zur Sprach- und Kulturwissenschaft ; 94), s. 111–120.
- Protecting and revitalizing national languages in Finland // *Protecting and Revitalizing Native Languages in an Era of Globalization*. 2012.11.20. - 21. – Seoul : Korea Press Center, 2012. S. 244–264 (koreaksi s. 225–243).
- Saatteen // *Genreanalyysi*, s. 5–6.
- Paikkala, Sirkka: Address names of islands with identical names, Finland. United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 of the Provisional Agenda, National standardization, b) Office treatment of names. E/CONF.101/8. 4 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEgn/ungegnConf10.html>.

- Address names of islands with identical names, Finland (Summary). United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 of the Provisional Agenda, National standardization, b) Office treatment of names. E/CONF.101/82/Add.1 (Summary). 2 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Digital maps and other data as tools for onomastic research // Placenames Workshop 2012, Management and dissemination of toponymic data online, 24–25 August 2012 / Editors: Mairéad Nic Lochlainn, Brian Ó Raghallaigh Fiontar, Dublin City University, in collaboration with the Placenames Branch, Department of Arts, Heritage and the Gaeltacht. – Dublin : Ryson Print, 2012 . S. 83–93 <http://www.logainm.ie/placenames2012/publications.html>.
- Recommendation on the use of former municipality names after municipal mergers, Finland. United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 of the Provisional Agenda, National standardization b) Office treatment of names. E/CONF.101/82. 2 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Recommendation on the use of former municipality names after municipal mergers, Finland (Summary). United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 of the Provisional Agenda, National standardization b) Office treatment of names. E/CONF.101/82/Add.1 (Summary). 2 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Paikkala, Sirkka – Leskinen, Teemu: Initiative for the preparation of an Act on Place Names, Finland. United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 7 of the Provisional Agenda, Measures taken and proposed to implement United Nations resolutions on the standardization of geographical names, including the economic and social benefits. E/CONF.101/81. 2 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Initiative for the preparation of an Act on Place Names, Finland (Summary). United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 7 of the Provisional Agenda, Measures taken and proposed to implement United Nations resolutions on the standardization of geographical names, including the economic and social benefits. E/CONF.101/81/Add.1 (Summary). 2 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Report of Finland, submitted by Finland. United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 4 of the Provisional Agenda Reports by Governments. E/CONF.101/80. 11 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Report of Finland, submitted by Finland (Summary). United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 4 of the Provisional Agenda Reports by Governments. E/CONF.101/80/Add.1 (Summary). 2 s. <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>.
- Toponymic guidelines for map editors and other editors. Finland. Fourth, revised edition 2004; version 4.6., March 2012. United Nations Group Of Experts On Geographical Names. 30 s. Luettavissa myös osoitteesta http://www.kotus.fi/files/2137/toponymic_guidelines.pdf.
- Updating of toponymic guidelines for map editors and other editors, Finland. United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 National standardization (e) Toponymic guidelines for map editors and other editors, of the provisional agenda. 2 s.
- Updating of toponymic guidelines for map editors and other editors, Finland (Summary). United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names, Tenth Conference, New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 National standardization (e) Toponymic guidelines for map editors and other editors, of the provisional agenda. 2 s.
- Palkki, Riitta: Rudimentan vanhaa kirjasuomea ja murteellisuuksia // Rudimenta linguae finnicae breviter delineata, s. 38–47.
- Piehl, Aino: Ametikeelehoole Soomes // Selged mõtted, selge keel. Arikliite kogumik / Koostanud ja toimetanud Katrin Hallik ja Katre Kasemets. – Eesti Keele Sihtasutus : Tallinn 2012. S. 20–47 <http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/0f1163ec17e5ef1a8e1e2dcdf9d04e75.pdf>.
- Piehl, Aino – Lounela, Mikko: Tekstilainauksen tutkiminen puoliautomaattisesti // Genreanalyysi – tekstilajitutumuksen käytäntöä, s. 129–156 <http://scripta.kotus.fi/www/verkkajulkaisut/julk29/>.
- Raevaara, Liisa – Sorjonen, Marja-Leena: Keskusteluntutkimus // Genreanalyysi, s. 522–527.
- Sandström, Caroline: Förord / Hanna Lehti-Eklund, Camilla Lindholm och Caroline Sandström // Folkmålsstudier. 50 (2012), s. 7–8.
- Tiililä, Ulla: Tekstitulva sosiaali- ja hoivatyössä: mistä se johtuu ja mihin se johtaa? // Kielikuvia : Nykysuomen seuran tiedotuslehti. – Tampere : Nykysuomen seura. 2012 : 1, s. 15–25.
- Tiililä, Ulla – Honkanen, Suvi: Jaksoanalyysi osana tekstilajitutumuksesta // Genreanalyysi : tekstilajitutumuksen käsikirja, s. 208–227.

Yleistajuiset artikkelit – Populära artiklar

- Aapala, Kirsti: Meni ehtoo ja tuli ilta // Kielikello. 2012 : 1, s. 20–21. (Kieli kartalla)
- Molemmat merkitykset jo Agricolalla // Kielikello. 2012 : 2, s. 34–35. (Keskustelua)
- Alanen, Timo: Aino Salama muisteli työtään Kurissa 1940-luvulla // Someron jouluku. – Somero : Somero-seura. 2012, s. 56–57.

- Autio, Siina: Pitääkö oven olla auki? // Kielikello. 2012 : 4, s. 19–22.
- Cantell, Ilse – Åkerlund Carola: Finlandssvenska dialektologer på Oxford English Dictionary // Språkbruk. 2012 : 4, s. 28–29.
- Eronen, Riitta: Designvuosi // Kielikello. 2012 : 1, s. 38. (Kysyttyä)
- Hashtag ja ristikkomerkki // Kielikello. 2012 : 4, s. 39. (Kysyttyä)
 - Isoaivot vai isotaivot? // Kielikello. 2012 : 3, s. 40. (Kysyttyä)
 - Jokapäiväinen kielemme // Kielikello. 2012 : 2, s. 3. (Pääkirjoitus)
 - Katse kieleen // Kielikello. 2012 : 4, s. 3. (Pääkirjoitus)
 - Lapasesta // Kielikello. 2012 : 4, s. 33. (Jokisen eväät)
 - Minäkertoja vai minä-kertoja? // Kielikello. 2012 : 3, s. 40. (Kysyttyä)
 - Nivukset ja silmänalukset // Kielikello. 2012 : 3, s. 40. (Kysyttyä)
 - Roll-upista rullajuliste // Kielikello. 2012 : 4, s. 35. (Uudissana)
 - Sanoista kiinni // Kielikello. 2012 : 1, s. 3. (Pääkirjoitus)
 - Toimituksen kommentti // Kielikello. 2012 : 2, s. 35. (Keskustelua)
 - Uudissanaterveisä Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2012 : 2, s. 20.
 - Uudissanoja Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2012 : 4, s. 21.
 - Vuoden sanoja // Mitä missä milloin 2013 : vuosikirja syyskuu 2011 – elokuu 2012 : 63. vuosikerta. – Helsinki : Otava, 2012. S. 22–24.
 - Ymmärrettävää // Kielikello. 2012 : 3, s. 3.
- Grönros, Eija-Riitta: Mitä uutta Kielitoimiston sanakirjassa? // Kielikello. 2012 : 1, s. 4–6.
- Mitä uutta Kielitoimiston sanakirjassa? // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2012 : 3, s. 4–8. (Artikkeli on muokattu Kielikellossa 1/2012 julkaistusta artikkelista.)
 - Valovirran yksikkö on luumen // Kielikello. 2012 : 1, s. 41. (Kysyttyä)
- Gustafsson, Anna Maria: Begriplighet temat på årets Språkrädsdag // Språkbruk. 2012 : 2, s. 36–37.
- Renskrivningen av essäprovet slopas // Språkbruk. 2012 : 2, s. 38.
- Haapanen, Minna: Kielivoimistelua: kysymykset // Kielikello. 2012 : 4, s. 25.
- Kielivoimistelua: vastaukset // Kielikello. 2012 : 4, s. 41.
 - Kinesioteippaus // Kielikello. 2012 : 3, s. 41.
- Heikkilä, Elina: Rauhallista joulua! // Kielikello. 2012 : 4, s. 39. (Kysyttyä)
- Heikkinen, Vesa: Aihetta filmiin // Koillis-Lappi. – Tampere : Tampereen kirjapaino. 2.4.2012, s. 2. (Vieraskynä)
- Design – kaikki ja ei mitään // Hiidenkivi. 19 (2012) : 4, s. 6–9.
 - Jokapäiväiset genrepulmamme // Kielikello. 2012 : 4, s. 10.
 - Kieliopista genreoppiin // Kielikello. 2012 : 3, s. 36–37. (Julkaisuja)
 - Kun langat eivät enää laula // Koti-Lappi. – Kemijärvi : Pohjois-Suomen media. (Kolumni)
 - Puheenvuoro Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja -teoksen julkistamistilaisuudessa // http://www.kotus.fi/files/2174/Genreanalyysi_julkaistamistilaisuus_kirjan_esittely_VH.pdf.
 - Sanojen taidetta // Koti-Lappi. – Kemijärvi : Pohjois-Suomen media. 11.10.2012, s. 2. (Kolumni)
 - Yleisiä genreongelmia // Kielikello. 2012 : 4, s. 11.
- Heinonen, Tarja Riitta: Ateriaratkaisut // Kielikello. 2012 : 2, s. 32. (Jokisen eväät)
- Hepuliit herneistä // Kielikello. 2012 : 1, s. 11.
- Holmgård, Sandra: Jär, ijee och ijeenand i Esse // Språkbruk. 2012 : 3, s. 28–29.
- Horstia, Ulla: Finsk-somalisk ordbok // Språkbruk. 2012 : 4, s. 37.
- Hurta, Heikki: Hiha rupesi poikkiommaan // Kielikello. 2012 : 1, s. 39. (Kysyttyä)
- Mentiin lautalla Riittan kanssa // Kielikello. 2012 : 4, s. 40. (Kysyttyä)
- Hyvärinen, Riitta: Kuinka editoida toisten tekstiä // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 6, 2 s.
- Tekstistä luonteva puhe // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 3, 2 s.
 - Verbin viemää // HSY-skuuppi : Helsingin sanomalehtimiesyhdistyksen kirje jäsenille. – Helsinki : Helsingin sanomalehtimiesyhdistys. 2012 : 3, s. 1 s.
- af Hällström-Reijonen, Charlotta: Från skönlitterära redigeringar till Google // Språkbruk. 2012 : 4, s. 18–21.
- Goda nyheter för finländska översättare // Språkbruk. 2012 : 3, s. 30–31.
 - Hur skrivs ordet katt? // Språkbruk. 2012 : 3, s. 25–26.
 - Ledare // Språkbruk. 2012 : 1, s. 4.
 - Ledare // Språkbruk. 2012 : 2, s. 4.
 - Ledare // Språkbruk. 2012 : 3, s. 4.
 - Ledare // Språkbruk. 2012 : 4, s. 4.
 - NTM-centralen i Norra Österbotten tackades för språkinläring // Språkbruk. 2012 : 2, s. 35.
 - Ny språkpolitisk koordinator främjar våra nationalspråk // Språkbruk. 2012 : 2, s. 34–35.
 - Nytänkande.nu // Språkbruk. 2012 : 2, s. 20–23.
 - Otålig nordist som älskar svenska och gillar finska // Språkbruk. 2012 : 4, s. 22–25.
 - Stöpsel, bevärning och siskonkorv // Språkbruk. 2012 : 1, s. 19–21.
 - Utrensning av barbarismer från Gutenberg till Bergroth // Språkbruk. 2012 : 3, s. 8–13.
- af Hällström-Reijonen, Charlotta – Sandström, Caroline: Språkvård intresserar historiker // Språkbruk. 2012 : 2, s. 43–44.
- Joki, Leena: Hallintohimmeli // Kielikello. 2012 : 2, s. 27.
- Niisk ja muut pienet sanat // Kielikello. 2012 : 1, s. 10.

- Kamppi, Nina: Irstailia hevosilla kirkkoon // Kielikello. 2012 : 3, s. 26–27. (Kieli kartalla)
- Kankaanpää, Salli: Latvian kielestä verkkosanakirja // Kielikello. 2012 : 3, s. 29. (Uutisia)
- Uutta Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaassa // Kielikello. 2012 : 4, s. 32. (Uutisia)
- Kolehmainen, Taru: Eläköityä ja muita ongelmasanoja // Kielikello. 2012 : 4, s. 15–18.
- Erisnimestä yleisnimeksi – aataminomenoita Kankkulan kaivoon // Kielikello. 2012 : 1, s. 28–29.
- Mistä linnunmaito? // Kielikello. 2012 : 2, s. 32–33. (Sananen)
- Tiedotuksia elämänkaarelta // Kielikello. 2012 : 1, s. 30–31. (Näkökulma)
- Ukkostaa vai ukostaa? // Kielikello. 2012 : 2, s. 40. (Kysyttyä)
- Korhonen, Riitta: Kahden persoonan loukussa. Sinä ja lapset syötte puuroa – vai syövät? // Kielikello. 2012 : 3, s. 19–22.
- Luottavatko he toisiinsa, toinen toiseensa vai toinen tosiinsa? // Kielikello. 2012 : 2, s. 9. (Suomen kielen lautakunta)
- Sitä mukaa kun vai sitä mukaa kuin? // Kielikello. 2012 : 2, s. 6–8. (Suomen kielen lautakunta)
- Kuutti, Pirkko: Vanhan kirjasuomen sanakirja: ikkuna menneeseen maailmaan // Kielikello. 2012 : 1, s. 12.
- Maamies, Sari: Haisee ulolta // Kielikello. 2012 : 4, s. 39. (Kysyttyä)
- Joku ja jokin // Kielikello. 2012 : 2, s. 10–13. (Suomen kielen lautakunta)
- Jos sun lysti on, niin kädet yhteen lyö! // Kielikello. 2012 : 3, s. 39. (kysyttyä)
- Kolme prosenttiyksikköä suuntaansa // Kielikello. 2012 : 1, s. 41. (Kysyttyä)
- Pakkasennätys rikki Sallan Naruskalla // Kielikello. 2012 : 1, s. 40. (Kysyttyä)
- Varpaiden nimet ja numerot // Kielikello. 2012 : 3, s. 41. (Kysyttyä)
- Manni-Lindqvist, Tiina: Päärata ja oikorata // Kielikello. 2012 : 3, s. 41. (Kysyttyä)
- Varkaus vai Warkaus? // Kielikello. 2012 : 2, s. 41. (Kysyttyä)
- Martola, Nina: Institutet för de inhemska språken från 2012 // Språkbruk. 2012 : 1, s. 31–32.
- Seminarium om språkkontakt och flerspråkighet // Språkbruk. 2012 : 4, s. 38–39.
- Mattfolk, Leila: Språkakttyder och språklig identitet // Språkbruk. 2012 : 2, s. 16–19.
- Tidskriften Namn och bygd 100 år // Språkbruk. 2012 : 1, s. 33–34.
- Mattfolk, Leila – Vidberg, Maria: Ny upplaga av Svenska ortnamn i Finland // Språkbruk. 2012 : 4, s. 36.
- Moilanen, Raija: Otsikot ojennukseen // Kielikello. 2012 : 1, s. 26–27. (Perusasiaa)
- Tiiseri // Kielikello. 2012 : 2, s. 41. (Kysyttyä)
- Nuolijärvi, Pirkko: Hiidenkiven 19 vuotta : julkaisuyhteisöjen edustajat ja kustantaja kommentoivat lehtemme lopettamispäätöstä / Tuomas M. S. Lehtonen, Lassi Saressalo, Pirkko Nuolijärvi, Jukka Ihanus, Outi Lauhakangas // Hiidenkivi. 2012 : 5, s. 4–5.
- Kysimus on alati: kas keel on tähtis ja kelle keel on tähtis? // Sirp nr 2, 13.1.2012. 3 s. http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=13831:kuesimus-on-alati-kas-keel-on-taehtis-ja-kelle-keel-on-taehtis&catid=18:varamu&Itemid=15&issue=3376.
- Suomen kielen tulevaisuus -palkinto Wikimedia Suomelle // Kielikello. 2012 : 2, s. 33. (Uutisia)
- Nuoranne, Otto: Hen on heistä kaikkein kaunein // Kielikello. 2012 : 3, s. 32–33. (Näkökulma)
- Nuutinen, Liisa: Ekologiaa kielitoimiston sanakirjassa // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 6, s. 62–63.
- "Keski-ikäisen leksikografin päivä". Uudissanaruno – sanoja uudesta Kielitoimiston sanakirjasta (2012). <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4587>
- Lääketieteen sanastoa yleiskielen sanakirjassa // Kielikello. 2012 : 3, s. 16–18.
- Ottaako hermosta, ottaako päähän? // Kielikello. 2012 : 3, s. 31. (Jokisen eväät)
- Roheaa räimettä. Kielitoimiston sanakirjan uudissananoja // Kielikello. 2012 : 1, s. 7–10.
- Paikkala, Sirkka: Jantusen suvun ja nimen synty // Elias Jantusen suku Kaskiselästä / Paikkala, Jarmo (toim.). – Asikkala : Jantusen sukuseura ry, 2012. S. 82–84.
- Jos suurkuntiin, katoaako Kiuruvesi? // Kiuruvesi : sitoutumaton pitäjän uutis- ja ilmoituslehti. – Kiuruvesi : Kiuruveden sanomalehtiosakeyhtiö. 4.4.2012, nro 14, s. 3. (Kolumni, osa 4)
- Kiuruvesi saisi jäädä elämään nimineen // Kiuruvesi : sitoutumaton pitäjän uutis- ja ilmoituslehti. – Kiuruvesi : Kiuruveden sanomalehtiosakeyhtiö. 7.3.2012, nro 10, s. 8–9. (Kolumni, osa 1)
- Kotimainen nimikäytäntö // Kielikello. 2012 : 2, s. 14–17.
- Kuntauudistus uhkaa mullistaa nimistön // Helsingin Sanomat, Vieraskynä 9.3.2012.
- Maalla vai kaupungissa? // Kiuruvesi : sitoutumaton pitäjän uutis- ja ilmoituslehti. – Kiuruvesi : Kiuruveden sanomalehtiosakeyhtiö. 21.3.2012, nro 12, s. 3. (Kolumni, osa 3)
- Muutoksia ulkomaisten paikannimien kirjoitusasuihin // Kielikello. 2012 : 3, s. 41. (Uutisia)
- Osoitejärjestelmän uusiminen ei ole ilmaista // Kiuruvesi : sitoutumaton pitäjän uutis- ja ilmoituslehti. – Kiuruvesi : Kiuruveden sanomalehtiosakeyhtiö. 14.3.2012, nro 12, s. 7. (Kolumni, osa 2)
- Puolison nimi vai oma nimi? // Kielikello. 2012 : 1, s. 14–19.
- Puolison nimi vai oma nimi? // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 5, s. 66–67.
- Puolison nimi vai oma nimi? Sukunimen valinta avioituessa // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2012 : 2, s. 9–13.
- Sukunimestä Korte // Länsi-Uusimaa : puolueeton maakuntalehti. – Lohja : Lohjan sanomalehti- ja kirjapaino. 2.2.2012.
- Yuliia, Julija, Yulia – Ukrainan, Valko-Venäjän ja Bulgarian omakielisten nimien latinaistaminen // Kielikello. 2012 : 4, s. 27–29.
- Yuliia, Julija, Yulia – Ukrainan, Valko-Venäjän ja Bulgarian omakielisten nimien latinaistaminen // Verkko-Kielikello. 2012 : 4 (laajennettu versio).

- Paikkala, Sirkka – Paikkala, Jarmo: Henttosen suvun ja sukunimen synty ja kehitys // Myö Henttosen Karjalast. Henttosten sukukirja / Jarmo Paikkala. – Helsinki : Henttosen sukuseura, 2012. S. 12–15.
- Paikkala, Sirkka – Suviranta, Sami: Identiska ortnamn – preciserade adressnamn // Språkbruk. 2012 : 3, s. 5–7.
- Piehl, Aino: Jollei toivoteta joulua, mitä toivotetaan (joulukuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4589> Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 21.12.2012.
- Lakikielen ymmärrettävyys: rajankäyntiä ammattikielen ja yleiskielen välillä // Kielikello. 2012 : 4, s. 4–7.
- Plain Languagen asiantuntija vieraili Kotuksessa // Kielikello. 2012 : 2, s. 38. (Uutisia)
- Tullaanko ilman säädösviittauksia toimeen? (heinäkuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4526>. Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 25.7.2012.
- Virkakieli odottaa vielä kehittämisohjelmaansa (maaliskuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4485>. Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 28.3.2012.
- Pyhälähti, Minna: Erotu eduksesi sähköpostiviestilläsi // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : joulukuu, s. 46–47.
- Luetelmat helpottavat lukemista // Kielikello. 2012 : 2, s. 30–31. (Perusasiaa)
- Saa, anna palautetta – vaikkei se aina maistu ihanalta // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : kesäkuu, s. 32–33.
- Tuo huikea sana huikea // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4588>.
- Ylen terminologiaa: striimausta vai suoratoistoa? 8.10.2012 // Ylen Oppiminen-blogi. Ylen intranet.
- Ruppel, Klaas: Tulossa maahanmuuttajakielten sanakirjojen sarja // Kielikello. 2012 : 1, s. 31. (Uutisia)
- Räsänen, Matti: Kotuksesta Kotimaisten kielten keskus vuoden 2012 alusta // Kielikello. 2012 : 1, s. 31. (Uutisia)
- Toistaa toistamistaan // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2012 : 1, s. 4–8.
- Rönnebacka, Maria: Diskussionen om hen // Språkbruk. 2012 : 1, s. 35–36.
- Böte – ett omtvistat ortnamnselement // Språkbruk. 2012 : 2, s. 33.
- Rönnebacka, Maria – Holmgård, Sandra: Business och andra affärer // Språkbruk. 2012 : 2, s. 24–25.
- Rönqvist, Sara: Språk och fantasi – ordkonstrnärens palett och pensel // Språkbruk. 2012 : 1, s. 25–28.
- Salonen, Minna: Jätkäsaarenlaituri ja Kuninkaahanhaanaukio – kaavanimien oikeinkirjoituksesta // Kielikello. 2012 : 2, s. 18–20.
- Kuro kaks silmä oikee ja kaks nurja – Kutomisesta ja vähän neulomisestakin // Kielikello. 2012 : 4, s. 34–35. (Kieli kartalla)
- Sandström, Caroline: Finskan i Helsingfors // Språkbruk. 2012 : 2, s. 38–39.
- Suutari, Toni : Sata vuotta puhuttua porohistoriaa / Toni Suutari ja Matti Särkelä // Poromies. – Rovaniemi : Paliskuntain yhdistys. 2012 : 3, s. 44.
- Tiililä, Ulla: Kieli on nettihuijausten tärkeä johtolanka: Eri tekstejä voi epäillä saman ihmisen kirjoittamiksi, jos merkittäviä yhtäläisyyksiä on riittävästi / Ulla Tiililä & Jenni Viinikka // Helsingin Sanomat. 19.7.2012 (Vieraskynä) <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/Kieli+on+nettihuijausten+%C3%A4rke%C3%A4+johtolanka/a1342586999918>.
- Tekstilajit kielenhuollossa // Kielikello. 2012 : 4, s. 8–10.
- Uusitalo, Helinä: Kielivoimistelua: vastaukset // Kielikello. 2012 : 2, s. 42.
- Venäjän Lugaanjoki on Laukaanjoki // Kielikello. 2012 : 1, s. 38. (Kysyttyä)
- Vaula, Sari: Mainosten haasteelliset yhdyssanat // Kaupan Maailma. – Espoo : BBM. 2012 : 2, s. 50–51.
- Talvilomaillaan ja vesijuostaan – yhdysverbejä moneen lähtöön // Kielikello. 2012 : 4, s. 30–31. (Perusasiaa)
- Yritys- ja tuotenimet – muotia ja suosituksia // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 1, s. 66–67.
- Vehmaskoski, Maila: Likka // Kielikello. 2012 : 2, s. 28–29. (Kieli kartalla)
- Viertö, Annastiina: Kutsu houkuttelemaan // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 2, s. 66–67.
- Titteliä historiaa rohtolaisesta ravintokonsulttiin // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2012 : 7, s. 50–51.
- Westerberg, Pia: Tvåspråkiga skolor – bra eller dåligt? // Språkbruk. 2012 : 1, s. 36–37.
- Wihuri, Elina: Kassiopeia ja Pieni Karhu // Kielikello. 2012 : 1, s. 38. (Kysyttyä)
- Suomen matkailutiet: Siniseltätieltä Pohjanlahden rantatielle // Kielikello. 2012 : 2, s. 22–23.
- Äikäs, Monica: Chrysostomosliturgin på svenska // Språkbruk. 2012 : 2, s. 37–38.
- Den svåra danskan // Arena för modersmål och litteratur : medlemsblad för Svenska modersmålslärafföreningen i Finland. – Helsingfors : Svenska modersmålslärafföreningen i Finland. 2012 : 1, s. 32.
- En översatt värld // Arena för modersmål och litteratur : medlemsblad för Svenska modersmålslärafföreningen i Finland. – Helsingfors : Svenska modersmålslärafföreningen i Finland. 2012 : 2, s. 24.
- Satsadverbial på rätt plats // Språkbruk. 2012 : 3, s. 40–42.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2012 : 1, s. 52–54.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2012 : 2, s. 55–58.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2012 : 3, s. 46–48.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2012 : 4, s. 56–58.

Arvostelut – Recensioner

- Gustafsson, Anna Maria: Språket i sociala medier (Recension av: Språket i sociala medier / Ingrid Herbert & Helena Englund Hjalmarsson. – 2012 ; Blogga, tvittra och fejsbucka – kommunicera effektivt i sociala medier / Jenny Forsberg. – 2012) // Språkbruk. 2012 : 4, s. 51–52.

- Heikkinen, Vesa: Julkiset elämät (Arv. teokset: Poliitikka ja mediajulkisuus / Juha Herkman. – Tampere, 2011 ; Hetken hallitsijat : julkinen elämä notkeassa yhteiskunnassa / Anu Kantola (toim.). – Helsinki, 2011) // *Hiidenkivi*. 19 (2012) : 1, s. 49–50.
- Kirjallisuuden ja tekstien sosiologiaa (Arv. teos: Paluu maailmaan. Kirjallisten tekstien sosiologiaa / toim. Voitto Ruohonen, Erkki Sevänen ja Risto Turunen. – Helsinki, 2011) // *Hiidenkivi*. 19 (2012) : 5, s. 45.
- Holmgård, Sandra: Verbala förolämpningar på 1630-talet (Recension av: Verbala förolämpningar i 1630-talets Uppsala – En historisk talaktsanalys / Erik Falk. – Uppsala, 2011) // *Språkbruk*. 2012 : 2, s. 49–51.
- Martola, Nina: Fackspråkliga basord (Recension av: Basord i våra fackspråk (TNC 104). – 2012) // *Språkbruk*. 2012 : 2, s. 47–49.
- Ordboksappar (Recension av: Nordstedts tvåspråkiga ordboksappar (2011) samt Svenska Akademiens ordlista som app (2012) // *Språkbruk*. 2012 : 1, s. 41–45.
- Snacka skandinaviska (Recension av: Snacka skandinaviska / Birgitta Lindgren och Anitha Havaas. – 2012) // *Språkbruk*. 2012 : 4, s. 50–51.
- Matfolk, Leila: Närpesdialekten som identitetsskapare (Recension av: Ja bare skriver som e låter”. En studie av en grupp Närpesungdomars skriftpraktiker på dialekt med fokus på sms / Anna Greggas Bäckström. – Vasa, 2012) // *Språkbruk*. 2012 : 3, s. 37–38.
- Moilanen, Raija: Verkkojulkaisun typografia – käytännön neuvoja (Arv. teos: Verkkojulkaisun typografia / Jukka Korpela. – Helsinki, 2012) // *Kielikello*. 2012 : 4, s. 38. (Kirjoja)
- Pyhälähti, Minna: Näkijä, tekijä, kokija: Myydään: hellyysterapiaa yksinäisille // *Hiidenkivi*. 19 (2012) : 3, s. 26–27.
- Rönnbacka, Maria: Ett språk att älska (Recension av: Svenskan – ett språk att äga, älska och ärvä / Per-Åke Lindblom och Arne Rubensson. – Stockholm, 2011) // *Språkbruk*. 2012 : 1, s. 49–50.
- Syrjänen, Suvi: Raivosuomea ja verbaalisia nonparelleja (Arv. teos: Suuri ällösanakirja – piinakiinaa pitkässä juoksussa / Jari Tammi. – Helsinki, 2011) // *Kielikello*. 2012 : 3, s. 38–39. (Kirjoja)
- Vilkuna, Maria: Sanomatta jättäminen vuorovaikutusresurssina. Tutkimus konjunktiooppuisista puheenvuoroista (Arv. teos: Sanomattakin selvää? Ja, mutta ja että puheenvuoron lopussa / Aino Koivisto. – Helsinki, 2012) // *Viritäjä*. 116 (2011) : 4, s. 633–639 [ref.].
- Äikäs, Monica: Resa genom metaforvärldar (Recension av: Polletten som trillade ner / Lars Melin. – 2012) // *Språkbruk*. 2012 : 2, s. 51.
- Språkfrågor i tiden (Recension av: Vart är vart på väg? och andra språkfrågor i tiden. – Norstedts, 2011) // *Språkbruk*. 2012 : 1, s. 50–51.

Abstraktit

- Heikkinen, Vesa: Genre ideology and social linguistics // Abstract, Annual Finnish and Estonian Conference of Linguistics, Tallinn University 16–18 May 2012.
- Nuolijärvi, Pirkko: Current trends in language policy in Finland // Abstract, Annual Finnish and Estonian Conference of Linguistics, Tallinn University 16–18 May 2012.
- Paikkala, Sirkka: Digital maps and other data as tools for onomastic research. – Abstracts / Achoimri. Ceardlann Logainmneacha 2012 / Placenames Workshop 2012. Dublin City University : Dublin. S. 15.

Kielipalstoja – Språkkolumner

Kielijuttu Palsta ilmestyy 10 maakuntalehdessä

- Heikkinen, Vesa: Arkkihuolia // *Kainuun Sanomat*. 18.11.2012, s. 18
- Arvokasta kielitietoa // *Kainuun Sanomat*. 29.1.2012, s. 19
- Ennätysellinen ennätysesä // *Kainuun Sanomat*. 5.8.2012, s. 15
- Epäpyhä laki // *Kainuun Sanomat*. 16.9.2012, s. 14
- Kansa otti kielensä takaisin // *Kainuun Sanomat*. 18.3.2012, s. 19
- Kielenvaalinta ja vakuuttavuus // *Kainuun Sanomat*. 12.2.2012, s. 19
- Kuka kaipaa kiusakieltä // *Kainuun Sanomat*. 28.10.2012, s. 15
- Kysymyksiä kynnyksistä // *Kainuun Sanomat*. 3.6.2012, s. 19
- Lainaa vain // *Kainuun Sanomat*. 2.9.2012, s. 14
- Levy kuumana // *Kainuun Sanomat*. 1.7.2012, s. 15
- Millaista politiikkaa onkaan kielipolitiikka? // *Kainuun Sanomat*. 1.4.2012, s. 28
- Terminen kevät // *Kainuun Sanomat*. 29.4.2012, s. 19
- Tyhmiä sanoja // *Kainuun Sanomat*. 30.9.2012, s. 15
- Usko ja tunnustus // *Kainuun Sanomat*. 23.12.2012, s. 19
- Vaa’ankielivääntöjä // *Kainuun Sanomat*. 11.11.2012, s. 15
- Tiililä, Ulla: Apua J. L. B. Matekonille! // *Kainuun Sanomat*. 4.3.2012, s. 17
- Asiallinen ja epäasiallinen työpuhe // *Kainuun Sanomat*. 7.4.2012, s. 24
- Haiseeko omakehu? // *Kainuun Sanomat*. 5.2.2012, s. 17
- Huutavan ääni // *Kainuun Sanomat*. 6.5.2012, s. 15
- Lausuntoja laiturilta // *Kainuun Sanomat*. 8.7.2012, s. 13
- Sanat kaupan // *Kainuun Sanomat*. 12.8.2012, s. 19
- Se kolmas adjektiivi // *Kainuun Sanomat*. 3.11.2012, s. 17
- Seimestä perhepetiin // *Kainuun Sanomat*. 30.12.2012, s. 18
- Typerä lyhenne vai lyhentäjä? // *Kainuun Sanomat*. 10.6.2012, s. 15
- Verbaaliset sormenjäljet // *Kainuun Sanomat*. 9.9.2012, s. 14

Kielikuulumisia <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4178>

Kielikuulumisia 1/2012

- Kun suomi pääsi paperille: vanhan kirjasuomen lähteillä / Kuutti Pirkko
- Vanhan kirjasuomen sanakirja: ikkuna menneeseen maailmaan / Kuutti Pirkko

Kielikuulumisia 2/2012

- Suomen murteiden rajoilla / Korhonen Tarja
- Suomen murteiden sanakirja – tervetuloa murteiden maailmaan! / Korhonen Tarja

Kielikuulumisia 3/2012

- Sopivia ja sopimattomia sanoja / Joki Leena
- Sinä tulet iholle / Korhonen Riitta

Kielikuulumisia 4/2012

- Happamia, sanoi kettu tavaramerkeistä / Nuutinen Liisa
- Sus siunatkoon, mitä trendiruokia! / Joki Leena

Kielikuulumisia 5/2012

- Missä minun murunen on? – Ovatko omistusliitteet jo turhia? / Korhonen Riitta
- Tietääkseni murusesi on ikävissään / Joki Leena

Kielikuulumisia 6/2012

- Nälkäisen pään arvoitus ja rajakahdennus / Ulla Tiililä
- Pyyntöjä vai mäkätystä? – Miten toisen puhetta tulkitaan? / Ulla Tiililä

Kurkistin // Hiidenkivi

Eronen, Riitta: Ajan sana: Ekoluokassa // Hiidenkivi . 19 (2012) : 1, s. 40

- Ajan sana: Pliis! // Hiidenkivi . 19 (2012) : 4, s. 40
- Ajan sana: Printti // Hiidenkivi. 19 (2012) : 5, s. 13
- Ajan sana: Sote-alueella // Hiidenkivi. 19 (2012) : 2, s. 40
- Ajan sana: Talkoistettu työ // Hiidenkivi . 19 (2012) : 3, s. 40
- Ajan sana: Ydintoiminta-analyysi // Hiidenkivi . 19 (2012) : 6, s. 35

Heikkinen, Vesa: Päivystävä tekstintutkija: Aution saaren dosentti // Hiidenkivi. 19 (2012) : 5, s. 12

- Päivystävä tekstintutkija: G-pisteen hinta // Hiidenkivi . 19 (2012) : 1, s. 9
- Päivystävä tekstintutkija: Häpeän hunttu // Hiidenkivi . 19 (2012) : 2, s. 9
- Päivystävä tekstintutkija: Taas yksi teksti pulkassa // Hiidenkivi. 19 (2012) : 6, s. 11
- Päivystävä tekstintutkija: This is humour // Hiidenkivi. 19 (2012) : 3, s. 31
- Päivystävä tekstintutkija: Ydintoimintoanalyysivuoto // Hiidenkivi. 19 (2012) : 4, s. 31

Kuukauden sana <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4181>

Kotimaisten kielten keskuksen sanatietokannasta poimitaan kuukausittain yksi siinä kuussa laajalti käytössä ollut uusi sana.

Joulukuu: joukkovihkiminen / Leena Joki

Marraskuu: maksumuuri / Minna Haapanen ja Tarja Riitta Heinonen

Lokakuu: sairaussakko / Riitta Eronen

Syyskuu: koulushoppailu / Liisa Nuutinen

Elokuu: villiruoka / Riitta Eronen

Heinäkuu: hyttysansa / Siina Autio, Suvi Syrjänen ja Otto Nuoranne

Kesäkuu: mentalisoida / Leena Joki

Toukokuu: talkoistaminen / Riitta Eronen

Huhtikuu: perhesurma / Riitta Eronen

Maaliskuu: sitouttamisbonus / Leena Joki

Helmikuu: kuntakartta / Riitta Eronen

Tammikuu: vastajytky, antijytky / Riitta Eronen

Sanapoisintoja vuodelta 2011 <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4449>

/Riitta Eronen, Eija-Riitta Grönros, Minna Haapanen, Tarja Heinonen, Leena Joki, Raija Moilanen ja Liisa Nuutinen

Sana sanasta – ajan sanojen taustaa <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=478>

Haapanen, Minna: Cake pop ja cookie pop (23.1.2012)

- Maksumuuri (4.12.2012)

Joki, Leena: Ketterät (27.2.2012)

- Suitsintaa ja suitsentaa (16.11.2012)

Språkspalt i tidningen Pohjola-Norden <http://www.kotus.fi/index.phtml?l=sv&s=4513>

af Hällström-Reijonen, Charlotta: Hen (4/2012)

Martola, Nina: Telefon (2/2012)

- Vad heter rinka på svenska? (3/2012)

Tiesitkö tämän? <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=477>

Uusitalo, Helinä: Kauhajärvi ja Lusikkalampi (19.12.2012)

- Mustameri ja muita meriä (27.6.2012)

Kotus-blogi – kaikkea kielestä

Heikkilä, Elina: Rauhallista joulua! (11.12.2012)

Heikkinen, Vesa: 1387 ynnä alle 79 Kiveä (10.10.2012)

- "Asemies" (24.1.2012)
- Bloggaaja jouluaamuna (18.12.2012)
- Bloggaajaolentona essiivistä (31.8.2012)
- Demokratuuri (27.8.2012)
- Diiba-daabasta ilman diiba-daabaa? (24.1.2012)
- Eduskunta on valehtelun kanssa vähän nirso (16.11.2012)
- Ei revitä, vaan rakennetaan (8.2.2012)
- "Ei-sanaa ei uskalleta kirjoittaa" (23.3.2012)
- Epämiellyttävä genreoletus: kiusaaminen kuuluu verkkoon (30.8.2012)
- "Erimielisyys on keskeinen sääntelyn ominaisuus" (24.8.2012) (LEKSA, säädöskieliblogi)
- F-lukutapa ja linkkiloikinta tyhmentävät, kuulemma (28.9.2012)
- Genrehymy (13.7.2012)
- "Harvinaisten sanojen taivutusmuodoista" (3.5.2012)
- Ideologian paluu (26.10.2012)
- Ihan läppä kirja (25.9.2012)
- "Jouheva?" (27.2.2012)
- Kaikkiallistumisesta (25.1.2012)
- "Kankkulan kaivon murre?" (13.8.2012)
- Kansalaisaktivismi kannattaa kieliasioissa (12.10.2012)
- Kauniisti paketoituja kielierheitä (6.2.2012)
- Kenelle kirjoitan? (14.2.2012) (LEKSA, säädöskieliblogi)
- Keskiäikaista kirja(in)tuotantoa (28.3.2012)
- Kieliteknologiablues (15.11.2012)
- "Kiitos, Matti!" (17.1.2012)
- Kolmekymmentä hymiövuotta (19.9.2012)
- Konjakin nimenmuutos (1.10.2012)
- "Kritiikitön toki-sanan käyttö" (6.2.2012)
- Kuka on selväsanaisin? (2.4.2012)
- Kuuluu lajiin? (14.9.2012)
- Kääk, trolli bloggaa! (30.10.2012)
- Lakialoitteesta porsastelupykäläksi (23.11.2012)
- Lopetetaan (20.9.2012)
- Lukutaito ei ole selviö (7.9.2012)
- Maalaismaisemaa ja ekolinguistiikkaa (21.11.2012)
- "Maho d?" (23.8.2012)
- Maineikas vai hyvä? (15.3.2012)
- Mainoskatsahdus (11.5.2012)

- Mielelön muoti-ilmaus (14.11.2012)
- Mikä on huosta? (10.9.2012)
- Mistä tunnet sä costaricalaisen ystävän? (30.5.2012)
- "Miten Rio pitäisi ääntää?" (22.8.2012)
- Murreanikirja sähköistyy (28.2.2012)
- Nauhoittamisesta niuhottamista (4.10.2012)
- Oikeustieteen vai oikeustieteiden opiskelua? (8.11.2012)
- Olettaminen, tuo suostuttelevan kielenkäytön ihana ominaisuus (10.5.2012)
- Ongelmia kirjoittamisessa? Tilaa teksti netistä! (1.10.2012)
- Paiska (23.4.2012)
- Piikunn... (15.5.2012)
- Poissaoleva läsnäolo ja muita moderneja mediailmiöitä (23.10.2012)
- Päättää" (24.1.2012)
- Rationaalinen lineaarikombinaatio? (13.2.2012)
- Riittääkö terve järki vai laaditaanko laki? (8.10.2012)(LEKSA, säädöskieliblogi)
- Sanasta lehteä (6.3.2012)
- "Setä Ho ja hattuässä" (30.5.2012)
- Sloganeja sorvaamaan! (13.9.2012)
- Stream ja Talk (31.1.2012)
- Syrjäytyminen – oma vika? (17.9.2012)
- Tarvitaanko kielitiedettä? (18.5.2012)
- Tekstejä teksteistä, jotka kertovat teksteistä, jotka... (25.9.2012)
- Terveysidesanoja (20.8.2012)
- Tieteen suomea suomitaan (2.2.2012)
- "Tulla korvista (ulos)" (28.2.2012)
- "Turkkusessa – väärin taivutettu?" (21.8.2012)
- Tuunata, harvinaisen tyhmä sana? (24.9.2012)
- Voihan pojat! Voihan uutinen! (5.9.2012)
- Voitto tuli (29.10.2012)
- Yhdysvaltain armeija kielentutkimuksen eturintamassa (9.5.2012)
- Yksi juristi kymmenestä uskoo lakikielen olevan ymmärrettävää (22.8.2012) (LEKSA, säädöskieliblogi)
- Koponen, Eino: Suomea vai siansaksaa? (28.5.2012)
- Korhonen, Riitta: Kirjoittaminen ei ole vain kirjoittamista (20.3.2012)
- Leino, Antti: Kielioppi on tulkintaa (5.9.2012)
 - Laki on niin kuin se kirjoitetaan (4.4.2012)
- Nuolijärvi, Pirkko: Monikerroksinen kieli (15.3.2012)
- Nuoranne, Otto: Harharetki kieleen (19.6.2012)
- Ruppel, Klaas: Pullojenpalautuspiste (13.4.2012)

www.kotus.fi

Verkkotoimitus: Raija Miikkulainen (verkkopalvelun päätoimittaja), Anna Maria Gustafsson (ruotsinkielisen version päätoimittaja), Riitta Hyvärinen (koko sivusto), Anna-Liisa Kristiansson (kirjaston sivut), Tiina Manni-Lindqvist (nimistönhuollon sivut), Raija Moilanen (koko sivusto ja kielenhuollon verkkopalvelun vastuuhenkilö), Aino Piehl (EU-kielen sivut), Minna Pyhälähti (kielenhuollon sivut), Leena Savolainen (Kuurojen Liitto, viittomakielinen versio), Toni Suutari (aineistosivut), Helinä Uusitalo (koko sivusto), Sari Vaula (kielenhuollon sivut).